

VÕTMEPÄDEVUSI KÄSITLEV KOOLITUS VÕIMEKUSE SUURENDAMISEKS

KOOLITUSPROGRAMMI KÄSIRAAMAT

Kokkuvõte	4
Sissejuhatus	5
1. osa: Viie Euroopa võtmepädevuse tutvustus elukestva õppe jaoks	8
Miks on võtmepädevused ja põhioskused olulised?	9
Mida teeb EL kõnealusel valdkonnas?	10
Võtmepädevused – lühiajalugu	10
DigComp 2.0 & EntreComp	11
Võtmepädevused on võrdselt olulised	11
Raamistikus on sätestatud kaheksa põhipädevust	11
Digipädevus	12
Selle pädevusega seotud olulised teadmised, oskused ja hoiakud	13
Isiklik, sotsiaalne ja õppimispädevus	14
Käesoleva pädevusega seotud olulised teadmised, oskused ja hoiakud	15
Kodanikupädevus	16
Selle pädevusega seotud olulised teadmised, oskused ja hoiakud	16
Ettevõtlikkus	18
Selle pädevusega seotud olulised teadmised, oskused ja hoiakud	18
Kultuuriteadlikkus ja kultuuriline eneseväljendus	20
Selle pädevusega seotud olulised teadmised, oskused ja hoiakud	20
Võtmepädevuste toetamine	21
Erinevad lähenemisviisid	21
Ettevõtlusalased lähenemisviisid	22

Osa 2: Ülevaade täiskasvanukoolitajate koolitusvajadustest seoses uute võtmepädevustega	23
Võtmepädevus 4: Digipädevus	24
Võtmepädevus 5: Isiklik, sotsiaalne ja õppimispädevus	26
Võtmepädevus 6: Kodanikupädevus	28
Võtmepädevus 6: Kodanikupädevus	30
Võtmepädevus 8: kultuuriteadlikkus ja väljendusoskus	32
Osa 3: Uute põhioskuste arendamise programmi tutvustamine 5 moodulis	35
Digipädevuse koolituse ülevaade ja ressursid	37
Isikliku, sotsiaalse ja õppimispädevuse koolituse ülevaade ja ressursid	40
Ettevõtluspädevuse koolituse ülevaade ja ressursid	43
Entrepreneurship Competence Training Overview and Resources	47
Kultuuriteadlikkuse ja väljendusoskuse koolituse ülevaade ja ressursid	50
Õppetegevused pädevuste kaupa	53
Digipädevus	54
Isiklik, sotsiaalne ja õppimispädevus	72
Kodanikupädevus	81
Ettevõtlus	91
Kultuuriteadlikkus ja väljendusoskus	101

KOKKUVÕTE

On üldtunnustatud, et inimeste kvalifikatsiooni tõstmine mõjutab majanduskasvu ning sotsiaalse kaasatuse ja jätkusuutliku tööhõive edendamist. Oskused on muutunud 21. sajandil üksikisiku heaolu ja majandusliku edu peamisteks teguriteks. Innovatsioonitempo, tehnoloogilised muutused, digitaliseerimine ja globaliseerumine nõuavad, et kõik inimesed, eriti noored, osaleksid elukestvas õppes, et täiendada, ümber kvalifitseeruda või ajakohastada oma oskusi.

Varajane koolist väljalangemine on seotud töötuse, sotsiaalse tõrjutuse, vaesuse ja halva tervisega. On mitmeid põhjusi, miks mõned noored katkestavad haridus- ja koolitustee enneaegselt: isiklikud või perekondlikud probleemid, õpiraskused või ebakindel sotsiaalmajanduslik olukord. Olulised tegurid on ka haridussüsteemi ülesehitus, koolikliima ja õpetajate ja õpilaste vahelised suhted.

Kuna keskkooli lõpetamata jätmise põhjused on sageli keerulised ja omavahel seotud, peab koolist väljalangevuse vähendamiseks võetav poliitika käsitlema mitmeid küsimusi ning ühendama haridus- ja sotsiaalpoliitika, noorsootöö ja tervishoiuga seotud aspekte. EL on seadnud ELi tasandi eesmärgi, mille kohaselt peaks haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkujate osakaal olema 2030. aastaks alla 9 %.

2021. aastal tuvastati ELis keskmiselt 9,7 % haridus- ja koolitussüsteemist ennetähtaegselt lahkujaid. Siiski esinesid liikmesriikide vahel erinevused, kusjuures mitmed liikmesriigid olid juba saavutanud ELi tasandi eesmärgi 2030. aastaks. Tulemused erinesid ka naiste ja meeste ning erineva linnastumisastmega piirkondades elavate noorte vahel nii

riikide sees kui ka ELi liikmesriikide vahel.

Strengthen the Skills of NEETs ehk lühidalt STONE projekt keskendub uuenduslikele mudelitele, lähenemisviisidele ja vahenditele, mis toetavad täiskasvanud õppijate aktiivset ja kaasavat isiklikku arenguprotsessi, mis põhineb eneseteadlikkusel, refleksioonil ja osalusel põhinevatel õppemudelitel, ennetades koolist väljalangemise ja noorte sattumist NEET noore staatusse.

STONE-projekt käsitleb järgmisi võtmepädevusi:

- a. Isiklik, sotsiaalne ja õppimispädevus;
- b. Kodanikupädevus;
- c. Ettevõtlikkus;
- d. Kultuuriteadlikkus ja kultuuriline eneseväljendus;
- e. Digipädevus.

Kuigi kõiki võtmepädevusi peetakse võrdselt oluliseks, sest igaüks neist võib aidata kaasa edukale elule teadmistepõhises ühiskonnas, on partnerlus valinud välja eespool nimetatud pädevused, sest need on viis võtmepädevust, mis tuvastati partnerriikide täiskasvanute koolitajate ja noorte vajaduste hindamise käigus.

STONE-projekti üldine eesmärk on tuua täiskasvanute koolitajad ja täiskasvanud õppijad kokku uute ühiskondlike probleemide lahendamisel, et saavutada helgem ja paremini ühendatud tulevik. STONE'i eesmärk on teha koostööd ja keskenduda nende täiskasvanute koolitajate arvule, kes töötavad NEETide ja haavatavate rühmade noortega, täiendades nende oskusi, arendades STONE'i suutlikkuse suurendamise koolituskursust, mis hõlmab viit võtmepädevust nelja erineva oskustasemega: sissejuhatav, keskastme-, edasijõudnud ja ekspertkoolitus.

SISSEJUHATUS

SISSEJUHATUS

Tänapäeva maailmas vajavad inimesed töötamiseks, suhtlemiseks, teabele, toodetele ja teenustele juurdepääsuks ning sotsiaalseks ja ühiskondlikuks osalemiseks rohkem ja laiemaid oskusi. Olemasolevate oskuste nõuetekohane mõistmine ja väärtustamine on oluline, et aidata inimestel omandada ja ajakohastada oskusi kogu oma elu jooksul, kui nad liiguvad eri liiki ja tasemete vahel, hariduse ja tööhõive vahel ning riikide vahel. Sel viisil on võimalik saavutada parem vastavus oskuste pakkumise ja tööturu vajaduste vahel.

Haridusel on oma sotsiaalses ja majanduslikus topeltrollis võtmeroll selle tagamisel, et Euroopa kodanikud omandaksid võtmepädevused, mis võimaldavad neil paindlikult kohaneda selliste muutustega. Eelkõige tuleks õppijate erinevatele individuaalsetele pädevustele tuginedes rahuldada nende õppijate erinevaid vajadusi, tagades võrdsuse ja juurdepääsu nendele rühmadele, kes isiklikest, sotsiaalsetest, kultuurilistest või majanduslikest asjaoludest tingitud ebasoodsate haridusolude tõttu vajavad oma hariduspotentsiaali realiseerimiseks erilist toetust.

Käesolevas käsiraamatus esitatud *STONE'i suutlikkuse suurendamise koolituskursus keskendub* viiele võtmepädevusele, mis on sätestatud komisjoni soovitusel elukestva õppe võtmepädevuste kohta, mai 2018. Uute põhioskuste moodulid on suunatud täiskasvanute koolitajatele, koolitajatele, noorsootöötajatele ja spetsialistidele, kes töötavad NEET noortega ja koolist väljalangenute sihtrühmadega. Struktuuri aluseks on viis kaheksast võtmepädevusest: a) digipädevus, b) isiklik, sotsiaalne ja õppimisoskus, c) kodanikupädevus, d) ettevõtluspädevus, e) kultuuriteadlikkus ja eneseväljenduspädevus.

Uute põhioskuste moodulid aitavad täiskasvanute koolitajaid nende igapäevases praktikas, kuid suurendavad ka noorte oskusi ja pädevusi, mis on tulemuste maksimeerimiseks hädavajalikud. Koolitusprogrammi üldine eesmärk on aidata täiskasvanute koolitajatel muutuda tõhusamaks ja toetavamaks oma teenuste osutamisel NEET- ja ESL-sihtrühmale.

Käsiraamat on üles ehitatud järgmiselt:

- **1. OSA:** Sissejuhatus viiele Euroopa võtmepädevusele elukestva õppe jaoks vastavalt Euroopa Liidu Nõukogu 22. mail 2018 vastu võetud Euroopa võtmepädevusele.
- **2. OSA:** Ülevaade täiskasvanute koolitusvajadustest uute võtmepädevuste kohta.
- **3. OSA:** Uute põhioskuste suutlikkuse suurendamise programmi tutvustamine 5 moodulis.

1. OSA: VIIE EUROOPA VÕTMEPÄDEVUSE TUTVUSTUS ELUKESTVA ÕPPE JAOKS

1. OSA: VIIE EUROOPA VÕTMEPÄDEVUSE TUTVUSTUS ELUKESTVA ÕPPE JAOKS

Võtmepädevused on dünaamiline kombinatsioon teadmistest, oskustest ja hoiakutest, mida õppija peab arendama kogu elu jooksul, alates varasest eest. Kvaliteetne ja kaasav haridus, koolitus ja elukestev õpe pakub kõigile võimalusi võtmepädevuste arendamiseks, mistõttu pädevusele orienteeritud lähenemisviise saab kasutada kõigis haridus-, koolitus- ja õppimiskeskondades kogu elu jooksul.

MIKS ON VÕTMEPÄDEVUSED JA PÕHIOSKUSED OLULISED?

Igaühel on õigus kvaliteetsele ja kaasavale haridusele, koolitusele ja elukestvatele õppele, mis arendab võtmepädevusi ja põhioskusi. Võtmepädevused ja põhioskused on kõigile vajalikud eneseteostuse ja arengu, tööalase konkurentsivõime, sotsiaalse kaasatuse ja kodanikuaktiivsuse jaoks.

Ometi näitavad 2018. aasta rahvusvahelise õpilaste hindamise programmi (PISA) tulemused, et rohkem kui iga viies õpilane ELis ei oska piisavalt lugeda, matemaatikat või loodusteadusi.

2018. aastal oli puuduliku õppeedukuse määr lugemises 21,7%, matemaatikas 22,4% ja loodusteadustes 21,6%. Ajavahemikul 2009-2018 halvenesid tulemused loodusteadustes ja lugemises ELi tasandil, samas kui matemaatikas jäid need stabiilseks.

MIDA TEEB EL KÕNEALUSES VALDKONNAS?

Euroopa Ülemkogu võttis vastu ajakohastatud nõukogu soovitusel elukestva õppe võtmepädevuste kohta. Soovituse lähenemisviis on edendada võtmepädevuste ja põhioskuste arendamist järgmiselt:

- kvaliteetse hariduse, koolituse ja elukestva õppe pakkumine kõigile;
- haridustöötajate toetamine pädevuspõhiste õpetamis- ja õppemeetodite rakendamisel;
- edendada erinevaid õpikäsitlusi ja -kontekste elukestva õppe perspektiivist lähtuvalt;

- uurida lähenemisviise hindamisele ja võtmepädevuste valideerimisele.

VÕTMEPÄDEVUSED – LÜHIAJALUGU

2006. aastal võtsid Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu vastu soovitusel elukestva õppe võtmepädevuste kohta (2006/962/EÜ). 2017.

aastal algatas Euroopa Komisjon konsultatsiooni vanade võtmepädevuste läbivaatamiseks.

Hariduskomisjon arutas kavandatud soovitusi Bulgaaria eesistumise ajal ja

haridusnõukogu tegi lõpliku otsuse 22. mail 2018. aastal.

DIGCOMP 2.0 & ENTRECOMP

- Erilist tähelepanu on pööratud baasoskuste parandamisele, keeleõppesse investeerimisele, digitaalse ja ettevõtlusalase pädevuse parandamisele, ühiste väärtuste tähtsusele meie ühiskonna toimimises ning rohkemate noorte motiveerimisele teadusega seotud elukutsetele.
- Digipädevuse raamistiku ja ettevõtluspädevuse raamistiku väljatöötamine on osutunud väärtuslikuks pädevuste arendamise toetamisel.
- [DigComp – The Digital Competence Framework 2.0](#)
- [EntreComp – The Entrepreneurship Competence Framework](#)

VÕTMEPÄDEVUSED ON VÕRDSelt OLULISED

Võtmepädevusi arendatakse elukestva õppe perspektiivis, alates varasest lapsepõlvest kuni täiskasvanueani ning formaalse, mitteformaalse ja informaalsete õppimise kaudu kõikides kontekstides, sealhulgas perekonnas, koolis, töökohal, naabruskonnas ja teistes kogukondades. Neid kõiki peetakse võrdselt oluliseks; igaüks neist aitab kaasa edukale elule ühiskonnas.

RAAMISTIKUS ON SÄTESTATUD KAHEKSA PÕHIPÄDEVUST

VÕTMEPÄDEVUSED 2006

1. Suhtlus emakeeles
2. Suhtlemine võõrkeeltes
3. Matemaatiline pädevus ja põhipädevused loodusteaduste ja tehnoloogia valdkonnas
4. Digipädevus

5. Õppimisoskus
6. Sotsiaalne ja kodanikupädevus
7. Algatusvõime ja ettevõtlikkus
8. Kultuuriteadlikkus ja -väljendusoskus

VÕTMEPÄDEVUSED 2018

1. Kirjaoskus
2. Mitmekeelsus
3. Matemaatikapädevus ning loodusteadus-, tehnoloogia-, inseneriteaduste pädevus
4. Digipädevus
5. Isiklik, sotsiaalne ja õppimispädevus
6. Kodanikupädevus
7. Ettevõtlikkus
8. Kultuuriteadlikkus ja kultuuriline eneseväljendus

Nagu eelnevalt mainitud, tegeleb STONE projekt konkreetselt viiega kaheksast võtmepädevusest, mis on järgmised:

- a. digipädevus;
- b. isiklik, sotsiaalne ja õppimispädevus;
- c. kodanikupädevus;
- d. ettevõtlikkus;
- e. kultuuriteadlikkus ja kultuuriline eneseväljendusoskus.

DIGIPÄDEVUS

Digipädevus hõlmab digitehnoloogiate enesekindlat, kriitilist ja vastutustundlikku kasutamist ja kaasamist õppimisel, tööl ja ühiskonnas osalemisel. See hõlmab teabe- ja andmetöötlusoskust, suhtlemist ja koostööd, meediapädevust, digitaalse sisu loomist (sealhulgas programmeerimist), turvalisust (sealhulgas digitaalset

heaolu ja küberturvalisusega seotud pädevusi), intellektuaalomandiga seotud küsimusi ja probleemide lahendamist.

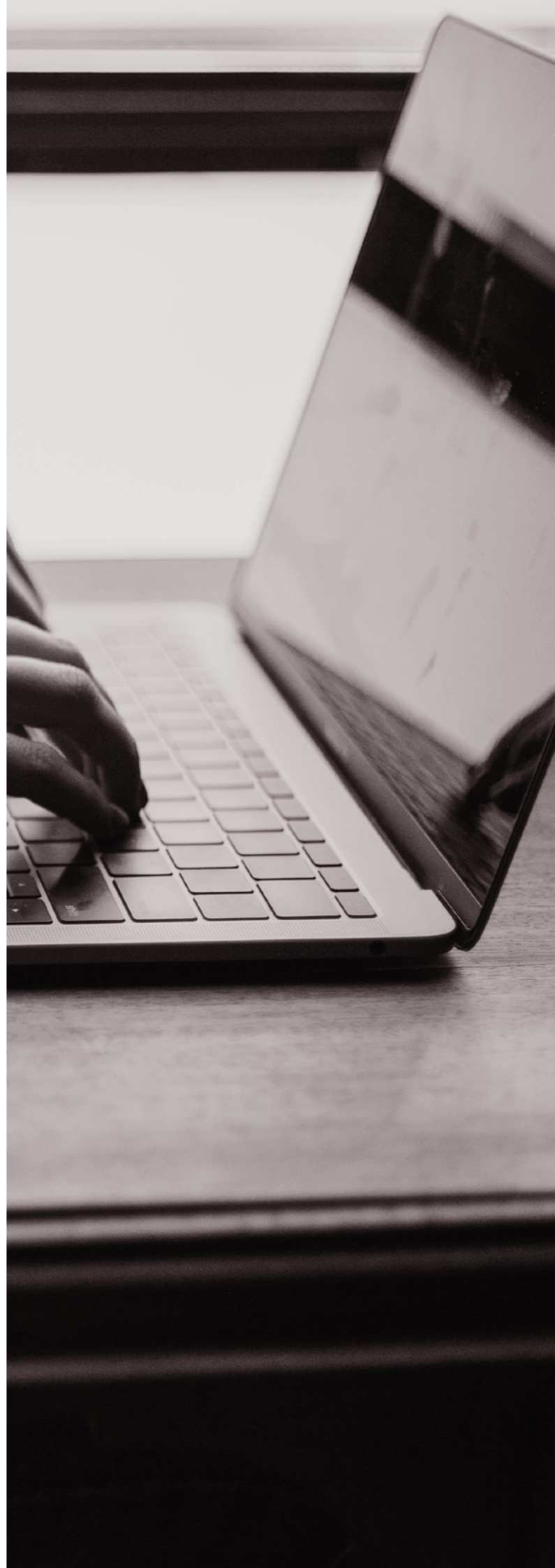
SELLE PÄDEVUSEGA SEOTUD OLULISED TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD

- Üksikisikud peaksid mõistma, kuidas digitaaltehnoloogia võib toetada suhtlemist, loovust ja innovatsiooni ning olema teadlikud nende võimalustest, piirangutest, mõjudest ja riskidest.
- Nad peaksid mõistma arenevate digitaaltehnoloogiate aluseks olevaid üldisi põhimõtteid, mehhanisme ja loogikat ning tundma erinevate seadmete, tarkvara ja võrkude põhifunktsiooni ja kasutamist.
- Üksikisikud peaksid suhtuma kriitiliselt digitaalsete vahendite abil kättesaadavaks tehtud teabe ja andmete kehtivusesse, usaldusvärsusesse ja mõjusse ning olema teadlikud digitaaltehnoloogiatega seotud õiguslikest ja eetilistest põhimõtetest.
- Üksikisikud peaksid olema võimelised kasutama digitaaltehnoloogiaid, et toetada oma kodanikuaktiivsust ja sotsiaalset kaasatust, koostööd teistega ja loovust isiklike, sotsiaalsete või äriliste eesmärkide saavutamiseks.

- Oskused hõlmavad oskust kasutada, pääseda ligi, filtreerida, hinnata, luua, programmeerida ja jagada digitaalset sisu. Üksikisikud peaksid suutma hallata ja kaitsta teavet, sisu, andmeid ja digitaalset identiteeti ning tundma ära tarkvara, seadmeid, tehisintellekti või roboteid ja nendega tõhusalt suhtlema.
- Digitaalsete tehnoloogiate ja sisuga tegelemine eeldab reflekteerivat ja kriitilist, kuid samas uudishimulikku, avatud ja tulevikku suunatud suhtumist nende arengusse. Samuti nõuab see eetilist, turvalist ja vastutustundlikku lähenemist nende vahendite kasutamisele.

ISIKLIK, SOTSIAALNE JA ÕPPIMISPÄDEVUS

Isiklik, sotsiaalne ja õpipädevus on võime reflekteerida iseennast, juhtida tõhusalt aega ja teavet, teha konstruktiivset koostööd teistega, jääda paindlikuks ning juhtida oma õppimist ja karjääri. See hõlmab võimet tulla toime ebakindluse ja keerukusega, õppida õppima, toetada oma füüsilist ja emotsionaalset heaolu, säilitada füüsilist ja vaimset tervist ning olla võimeline elama terviseteadlikku, tulevikku suunatud elu, empaatiavõime ja konfliktide lahendamine kaasavas ja toetavas kontekstis.

KÄESOLEVA PÄDEVUSEGA SEOTUD OLULISED TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD

Edukate inimestevaheliste suhete ja sotsiaalse osalemise jaoks on oluline mõista erinevates ühiskondades ja keskkondades üldiselt aktsepteeritud käitumis- ja suhtlusreegleid. Isiklik, sotsiaalne ja õpipädevus eeldab ka teadmisi tervisliku meele, keha ja elustiili komponentidest. See hõlmab oma eelistatud õpistrateegiate tundmist, oma pädevuse arendamise vajaduste ja erinevate pädevuste arendamise viiside tundmist ning olemasolevate haridus-, koolitus- ja karjäärivõimaluste ja juhendamise või toetuse otsimist.

Oskuste hulka kuulub võime tuvastada oma võimeid, keskenduda, tulla toime keerukusega, kriitiliselt reflekteerida ja teha otsuseid. Siia kuulub ka võime õppida ja töötada nii koostöös kui ka iseseisvalt ning korraldada oma õppimist ja püsida selles, hinnata ja jagada seda, otsida vajaduse korral tuge ning juhtida tõhusalt oma karjääri ja sotsiaalseid suhteid. Inimene peab olema paindlik ja suutma tulla toime ebakindluse ja stressiga. Nad peaksid olema võimelised konstruktiivselt suhtlema erinevates keskkondades, tegema koostööd meeskonnas ja pidama läbirääkimisi. See hõlmab sallivust, erinevate seisukohtade väljendamist ja mõistmist, samuti oskust tekitada usaldust ja empaatiavõimet.

Pädevus põhineb positiivsel suhtumisel oma isiklikku, sotsiaalsesse ja füüsilisse heaolusse ning õppimisse kogu elu jooksul. See põhineb koostööle, enesekindlusele ja aususele suunatud hoiakutel. See hõlmab teiste inimeste ja nende vajaduste mitmekesisuse austamist ning valmisolekut nii eelarvamuste ületamiseks kui ka kompromisside tegemiseks. Inimene peaks olema võimeline määratlema ja seadma eesmärgi, motiveerima ennast ning arendama vastupidavust ja enesekindlust, et jätkata ja olla edukas õppimises kogu oma elu jooksul. Probleemide lahendamise suhtumine toetab nii õppeprotsessi kui ka inimese võimet tulla toime takistuste ja muutustega. See hõlmab soovi rakendada varasemat õppimist ja elukogemust ning uudishimu, et otsida võimalusi õppimiseks ja arenguks erinevates elulistest kontekstides.

KODANIKUPÄDEVUS

Kodanikupädevus on võime tegutseda vastutustundliku kodanikuna ja osaleda täiel määral kodaniku- ja ühiskonnaelus, mis põhineb sotsiaalsete, majanduslike, õiguslike ja poliitiliste mõistete ja struktuuride ning ülemaailmsete arengute ja jätkusuutlikkuse mõistmisel.

SELLE PÄDEVUSEGA SEOTUD OLULISED TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD

Kodanikupädevus põhineb teadmistel põhimõistetest ja -nähtustest, mis on seotud üksikisikute, rühmade, tööorganisatsioonide, ühiskonna, majanduse ja kultuuriga. See hõlmab Euroopa ühiste väärtuste mõistmist, mis on väljendatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas. See hõlmab teadmisi kaasaegsetest sündmustest, samuti kriitilist arusaamist riigi, Euroopa ja maailma ajaloo peamistest arengusuundadest. Lisaks hõlmab see teadlikkust sotsiaalsete ja poliitiliste liikumiste eesmärkidest, väärtustest ja poliitikast ning jätkusuutlikest süsteemidest, eelkõige kliima- ja demograafilistest muutustest ülemaailmsel tasandil ja nende põhjustest. Olulised on teadmised Euroopa integratsioonist ning teadlikkus Euroopa ja maailma mitmekesisusest ja kultuurilisest identiteedist. See hõlmab arusaamist Euroopa ühiskondade mitmekultuurilisest ja sotsiaalmajanduslikust mõõtmest ning sellest, kuidas rahvuslik kultuuriline identiteet aitab kaasa Euroopa identiteedile.

Kodanikupädevuse oskused on seotud võimega suhelda tõhusalt teiste inimestega ühistes või avalikes huvides, sealhulgas ühiskonna jätkusuutliku arengu nimel. See hõlmab kriitilist mõtlemist ja integreeritud probleemide lahendamise oskust, samuti oskust arendada argumente ja konstruktiivset osalemist kogukonna tegevuses ning otsustusprotsessis kõigil tasanditel, alates kohalikust ja riiklikust kuni Euroopa ja rahvusvahelise tasandini. See hõlmab ka oskust pääseda ligi nii traditsioonilistele kui ka uutele meediavormidele, neid kriitiliselt mõista ja nendega suhelda ning mõista meedia rolli ja ülesandeid demokraatlikus ühiskonnas.

Inimõiguste austamine kui demokraatia alus loob aluse vastutustundlikule ja konstruktiivsele suhtumisele. Konstruktiivne osalemine hõlmab valmisolekut osaleda demokraatlikus

otsustusprotsessis kõigil tasanditel ja kodanikuaktiivsuses. See hõlmab toetust sotsiaalsele ja kultuurilisele mitmekesisusele, soolisele võrdõiguslikkusele ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele, jätkusuutlikele eluviisidele, rahukultuuri ja vägivallatuse edendamisele, valmisolekut austada teiste inimeste eraelu puutumatus ja võtta vastutust keskkonna eest. Huvi poliitiliste ja sotsiaalmajanduslike arengute, humanitaarteaduste ja kultuuridevahelise suhtluse vastu on vajalik, et olla valmis nii eelarvamuste ületamiseks kui ka vajaduse korral kompromisside tegemiseks ning sotsiaalse õigluse ja aususe tagamiseks.

ETTEVÕTLIKKUS

Ettevõtluspädevus viitab võimele tegutseda võimaluste ja ideede alusel ning muuta need teiste jaoks väärtusteks.

See põhineb loovusel, kriitilisel mõtlemisel ja probleemide lahendamisel, algatusvõimel ja visadusel ning koostöövõimel, et kavandada ja juhtida projekte, millel on kultuuriline, sotsiaalne või kaubanduslik väärtus.

SELLE PÄDEVUSEGA SEOTUD OLULISED TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD

- Ettevõtluspädevus eeldab teadmist, et on olemas erinevad kontekstid ja võimalused ideede elluviimiseks isiklikes, sotsiaalsetes ja professionaalsetes tegevustes, ning arusaamist sellest, kuidas need tekivad.
- Üksikisikud peaksid teadma ja mõistma lähenemisviise projektide planeerimisele ja juhtimisele, mis hõlmavad nii protsesse kui ka ressursse.
- Nad peaksid mõistma majandust ning sotsiaalseid ja majanduslikke võimalusi ja väljakutseid, millega tööandja, organisatsioon või ühiskond silmitsi seisab.

- Nad peaksid olema teadlikud ka eetilistest põhimõtetest ja säästva arengu väljakutsetest ning omama eneseteadlikkust oma tugevatest ja nõrkadest külgedest.
- Ettevõtlusoskused põhinevad loovusel, mis hõlmab kujutlusvõimet, strateegilist mõtlemist ja probleemide lahendamist ning kriitilist ja konstruktiivset mõtlemist areneva loomeprotsessi ja innovatsiooni raames.
- Need hõlmavad võimet töötada nii individuaalselt kui ka koostöös meeskonnas, mobiliseerida ressursse (inimesi ja asju) ning säilitada tegevust. See hõlmab ka oskust teha finantsotsuseid, mis on seotud kulude ja väärtusega. Oluline on oskus tõhusalt suhelda ja pidada läbirääkimisi teistega ning tulla toime ebakindluse, mitmetähenduslikkuse ja riskiga, mis on osa teadlike otsuste tegemisest.
- Ettevõtlikku suhtumist iseloomustab algatusvõime ja tegutsemisvõime, proaktiivsus, tulevikku vaatamine, julgus ja visadus eesmärkide saavutamisel. See hõlmab soovi motiveerida teisi ja väärtustada nende ideid, empaatiavõimet ja hoolimist inimestest ja maailmast ning vastutuse võtmist, võttes kogu protsessi jooksul eetilisi lähenemisviise.

KULTUURITEADLIKKUS JA KULTUURILINE ENESEVÄLJENDUS

Kultuuriteadlikkuse ja -väljenduse pädevus hõlmab arusaamist ja austust selle suhtes, kuidas ideid ja tähendusi loominguks väljendatakse ja edastatakse erinevates kultuurides ning erinevate kunstide ja muude kultuurivormide kaudu. See tähendab, et ollakse kaasatud oma ideede ja oma koha või rolli mõistmisse ja väljendamisse ühiskonnas ning nende arendamisse ja väljendamisse erinevatel viisidel ja kontekstides.

SELLE PÄDEVUSEGA SEOTUD OLULISED TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD

- See pädevus eeldab teadmisi kohalikest, riiklikest, Euroopa ja globaalsetest kultuuridest ja nende väljendustest, sealhulgas keeltest, pärandist ja traditsioonidest ning kultuuritoodetest, ning arusaamist sellest, kuidas need väljendused võivad üksteist ja ka üksikisiku ideid mõjutada.
- See hõlmab arusaamist erinevatest ideede edastamise viisidest looja, osaleja ja publiku vahel kirjalike, trükitud ja digitaalsete tekstide, teatri, filmi, tantsu, mängude, kunsti ja disaini, muusika, rituaalide ja arhitektuuri ning hübriidvormide raames.

- See eeldab arusaamist enda arenevast identiteedist kultuurilise mitmekesisuse maailmas ning sellest, kuidas kunst ja muud kultuurivormid võivad olla viisiks, kuidas maailma vaadata ja kujundada.
- Oskused hõlmavad oskust väljendada ja tõlgendada kujundlikke ja abstraktseid ideid, kogemusi ja emotsioone empaatiavõimega ning oskust teha seda erinevate kunstide ja muude kultuurivormide puhul.
- Oskused hõlmavad ka oskust tuvastada ja realiseerida isikliku, sotsiaalse või kaubandusliku väärtuse loomise võimalusi kunsti ja muude kultuurivormide kaudu ning oskust osaleda loominguks protsessides nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.
- Oluline on avatud suhtumine kultuurilise väljenduse mitmekesisusse ja selle austamine ning eetiline ja vastutustundlik lähenemine intellektuaalsele ja kultuurilisele omandile. Positiivne suhtumine hõlmab ka uudishimu maailma suhtes, avatust uute võimaluste kujutamiseks ja valmisolekut osaleda kultuurikogemustes.

VÕTMEPÄDEVUSTE TOETAMINE

Erinevad lähenemisviisid

- □ Valdkondadevaheline õpe võimaldab tugevdada seotust õppekava eri õppeainete vahel ning luua kindla seose õpetatava ja ühiskondlike muutuste ning asjakohasuse vahel.
- □ Isiklike, sotsiaalsete ja õpipädevuste tugevdamine juba varases eas võib luua aluse põhioskuste arendamiseks.
- □ Õppemeetodid, nagu uurimispõhine, projektipõhine, kombineeritud, kunsti- ja mängupõhine õpe, võivad suurendada õpimotivatsiooni ja kaasatust.
- □ Õppijaid, haridustöötajaid ja õppe pakkujaid võiks julgustada

kasutama digitaaltehnoogiaid, et parandada õppimist ja toetada digitaalpädevuste arendamist.

Ettevõtlusalased lähenemisviisid

- Konkreetsed võimalused ettevõtluskogemuste omandamiseks, näiteks miniettevõtted, praktika ettevõtetes või ettevõtjad, kes külastavad haridus- ja koolitusasutusi, võiksid olla eriti kasulikud noortele, aga ka täiskasvanutele ja õpetajatele.
- Noortele võiks anda võimaluse saada vähemalt üks ettevõtluskogemus koolihariduse ajal.
- Koolide ja ettevõtete partnerlus ja platvormid kohalikul tasandil, eelkõige maapiirkondades, võivad olla võtmetähtsusega tegurid ettevõtlushariduse levitamisel.
- Õpetajate ja koolijuhtide asjakohane koolitus ja toetus võib olla otsustava tähtsusega, et saavutada püsivat edu ja juhtimist.

OSA 2: ÜLEVAADE TÄISKASVANUKOOLITAJATE KOOLITUSVAJADUSTEST SEoses UUTE VÕTMEPÄDEVUSTEGA

OSA 2: ÜLEVAADE TÄISKASVANUKOOLITAJATE KOOLITUSVAJADUSTEST SEOSSES UUTE VÕTMEPÄDEVUSTEGA

Õppejõududel on otsustav mõju õppijate saavutustele ja motivatsioonile. Õpilaskeskne ja uurimuslik lähenemine, mida tavaliselt seostatakse võtmepädevuste kontseptsiooniga, rõhutab veelgi enam tõhusate pedagoogide nõutavaid omadusi ja pädevusi. Haridustöötajate hulka kuuluvad õpetajad, koolitajad, õpetajakoolitajad, haridus- ja koolitusasutuste juhid, kolleegide koolitamise eest vastutavad töötajad, teadlased ja ülikoolide õppejõud, noorsootöötajad ja täiskasvanute koolitajad.

Haridustöötajatel on samuti võtmeroll muutuste elluviimisel hariduses. Õppekavade, õppijate hindamise või õppekorralduse tõhusad reformid sõltuvad nende suutlikkusest, suutlikkusest ja valmisolekust kohandada edukalt õpetamispraktikat. Pädevuspõhise õppimise suunas liikumine nõuab seega asjakohast ja pidevat toetust nendele spetsialistidele ja nende töökeskkonnale.

VÕTMEPÄDEVUS 4: DIGIPÄDEVUS

Digipädevus on palju enam kui vaid side- ja infotehnoloogia valdamisega seotud võtmepädevus. See on oluline koolitajate oskuste profiili jaoks, sest nad on pideva surve all, et nad ise jätkaksid oma koolitust kõrgel teadmiste tasemel, koguksid ja filtreeriks teavet ja jagaksid seda teistega ning suurendaksid tõhusust, kasutades neid tehnoloogiaid (sealhulgas isegi kulude vähendamiseks, näiteks korraldades virtuaalseid kohtumisi näost-näkku kohtumiste asemel).

Selle võtmepädevusega seotud pädevusprofiili koolituskontseptsiooni väljatöötamisel võiks kaaluda järgmisi elemente:

- Teadmiste haldamise oskused - st teabe vahendamine; teabest teadmiste loomine; teabe valikuline tõlgendamine.
- Kriitiline suhtumine tehnoloogiatesse - millal ja millistel eesmärkidel on nende kasutamine õppeprotsessis asjakohane ja millal mitte.
- Kriitiline mõtisklus selle üle, kuidas IKT võtab noorte elus üha rohkem ruumi seoses sellega kaasnevate väljakutsetega ühiskonnale, ning selle mõtiskluse sidumine haridusprotsessidega, mille eesmärk on noorte suurem ja sügavam osalemine ühiskonnas.
- Põhiliste info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate valdamine, mis on vajalikud sellise mitteformaalse haridustöö jaoks, mida tehakse.
- Tutvumine Euroopa noorsootöö valdkonna eesmärkide elluviimisega seotud viimaste arengute info- ja kommunikatsioonitehnoloogia

valdkonnas, mis on eriti olulised Euroopa noorsootöö konkreetsete erirühmade jaoks.

Peamine sisu:

- Ideed teadmisteühiskonna ja infoühiskonna erinevusest; seos elukestva õppega.
- Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiast tulenevad väljakutsed ühiskonnale, eriti need, mis on olulised noorte jaoks.
- Igapäevased kontekstid, milles IKT-d kasutatakse ja mis mängivad rolli noorte elus (sealhulgas inimõiguste kaalutlused, nagu kodanikuvabadused).
- Noorte tegelikkus, kes on "digirändurid"; "digitaalsed põliselanikud"; "digitaalselt tõrjutud"; kuidas see mõjutab osalemist Euroopa mitteformaalses haridustegevuses ja aktiivset osalemist ühiskonnas (digitaalne kodakondsus).
- Teadmised sellest, kuidas IKT muudab (mitteformaalse hariduse) õpikeskkondi; peamised IKT tavad, mis on olulised Euroopa noorsootöö ja mitteformaalse hariduse protsesside jaoks.
- Teadmised sellest, kuidas IKT-d saab kasutada õpikeskkonnana - eelised ja piirangud (e-õpe jne).
- Arusaam kaasaegsete noorteinfo lähenemisviiside tähtsusest ja nende kasutamise viisidest.

VÕTMEPÄDEVUS 5: ISIKLIK, SOTSIAALNE JA ÕPIPÄDEVUS.

Koolitajad, täiskasvanute koolitajad ja noorsootöötajad on ise elukestvas õppeprotsessis ja seega on see pädevus nende kvalifikatsiooni taseme säilitamise ja parandamise eelduseks. Lisaks sellele on üks nende peamisi ülesandeid suutlikkus motiveerida teisi osalema uutes õpiprotsessides ja toetada teisi, et arendada põhimõtteliselt positiivset

suhtumist õppimisse kogu elukaare jooksul.

Selle võtmepädevusega seotud pädevusprofiili koolituskontseptsiooni väljatöötamisel võiks kaaluda järgmisi elemente:

- Oskus arendada osalejate positiivset suhtumist õppimisse.
- Oskus motiveerida ennast ja noori õppima läbi elukaare, näidates selle vajalikkust ja kasu.
- Tutvumine praeguste arutelude, teooriate ja lähenemisviiside tundmine, et aidata õppijatel parandada oma õpikäsitlust.
- Tutvus poliitilis-institutsioonilise raamistikuga, mille raames saab toetada noorte õppimist.

Peamine sisu:

- Ajakohastatud teadmised sellest, kuidas toimub õppimine ja õppimisteooriad.
- Ideed ja lähenemisviisid, kuidas toetada noorte õpipädevust mitteformaalse haridustegevuse raames.
- Mitmesugused proovitud ja katsetatud meetodid õppima õppimise alase töö tegemiseks koos noortega.
- Ajakohastatud teave elukestva õppe üldise ja õppima õppimise toetamise poliitilis-institutsioonilise raamistiku kohta (ELi, OECD ja Euroopa Nõukogu poliitikaprogrammid) ning võimaluste kohta, mida noored saavad kasutada, kui see on asjakohane.
- Osalejate enda õpibiograafia ja lähenemisviisid/meetodid, kuidas teha koostööd teiste õppijatega õpibiograafia kindlaksmääramisel ja analüüsimisel.

VÕTMEPÄDEVUS 6: KODANIKUPÄDEVUS

Ennekõike võib seda pädevust mõista nii, et see käsitleb muutunud hariduskontseptsiooni vastuseks hariduse ja koolituse eemaldumisele selle tegelikest tulemustest. Arvestades Euroopa multikultuurse ühiskonna kaasaegset tegelikkust, on see pädevus põhiline, et juhtida oma elu üksikisikuna ja ühe või mitme kollektiivi liikmena, austades samal ajal üldist õigluse kontseptsiooni (mida kõige paremini väljendavad inimõigused). Seepärast on selle pädevuse loomine, edendamine ja arendamine lahutamatu osa igasugusest formaalsest, mitteformaalsest või informaaalsest haridusest. See on eluks vajalik oskus, mida noored vajavad, et läbida oma tee täisealiseks saamisel ja elu jooksul. Need hoiakud ja oskused määravad kultuuridevahelise diskursuse võime ning kuuluvad kõige olulisemate isiklike ja ametialaste pädevuste hulka, mida nõutakse Euroopa tasandi koolitustegevuses töötavatelt kvalifitseeritud koolitajatelt.

Pädevusprofiili koolitamise eesmärgil võiks selle võtmepädevusega seotud koolituskontseptsiooni väljatöötamisel kaaluda järgmisi elemente:

Konkreetsed pädevusnõuded (teadmised, hoiakud, oskused), mida tuleb koolitada:

- Tutvumine demokraatliku ja Euroopa kodakondsuse alase hariduse kontseptsioonide ja lähenemisviisidega noorte puhul.
- Pühendumine kultuuridevahelise lähenemise lisaväärtusele, kui töötatakse noortega kodaniku- ja sotsiaalse pädevuse

arendamisel.

- Kultuuridevahelise õppetegevuse läbiviimiseks vajalikud oskused ja hoiakud: empaatia, distantseerumine sotsiaalsetest rollidest, mitmetähenduslikkuse taluvus (ja võime esindada oma identiteeti).
- Arusaam Euroopa noorsootööst kui kultuuridevahelisest kontekstist, mis nõuab osalevate noorte rühmade mitmekesisusele vastavaid lähenemisviise ja meetodeid.

Peamine sisu:

- Sotsiaalsed ja poliitilised mõisted (demokraatia, õiglus, võrdsus, kodakondsus ja kodanikuõigused), mis annavad inimestele võimaluse osaleda aktiivselt ja demokraatlikult.
- Noorte osaluse ja kodakondsuse konkreetsed mõisted.
- Euroopa noorte kodaniku- ja ühiskondliku osaluse struktuurid ja kanalid.
- Euroopa kodakondsus.
- Kultuuridevahelise hariduse kui poliitilise hariduse kontseptsioonid ja tavad, noorte kultuuridevahelise õppe metoodika ja meetodid.
- Ajakohastatud teave ELi ja Euroopa Nõukogu poliitilis-institutsioonilise raamistiku kohta, mis toetab kultuuridevahelist haridust noortega Euroopas, sealhulgas konkreetsed noorte haridus- ja liikuvusprogrammid.

VÕTMEPÄDEVUS 7: ETTEVÕTLUSPÄDEVUS

Seitsmes pädevus on see, mis koondab kõik meie mõtted nende isiklike ja ametialaste pädevuste kohta, mis on vajalikud töötamiseks. Algatusvõime ja ettevõtlikkus on üha enam muutunud aspektideks, mida täiskasvanute koolitajad, koolitajad ja noorsootöö õpetajad peaksid noortele, kellega nad töötavad, edasi andma. Mitteformaalse haridusega seotud tegevused peaksid üha enam viima noorte eduka tööturule integreerumiseni. Olenemata sellest, kas tegemist on kutselise või vabatahtliku tegevusega, tähendab see, et neil, kes vastutavad selle eesmärgiga mitteformaalse haridustegevuse eest, peab olema teatav kogemus nende pädevuste osas ning neil peavad olema oskused selle kogemuse tõlkimiseks sihtrühmade vajadustele vastavateks haridusalaseks pakkumisteks.

Kõnealuse võtmepädevusega seotud pädevusprofiili koolituskontseptsiooni väljatöötamisel võiks kaaluda järgmisi elemente:

Konkreetsed pädevusnõuded (teadmised, hoiakud, oskused), mida tuleb koolitada:

- Teadlikkus Euroopa noortevaldkonna “turumõõtmest”, selle mõjust Euroopa noorsootöö valdkonnas täistööajaga palgatöö jätkamisele ja vajadusest mõelda selle väljakutsetele.
- Arusaam kvaliteedistandarditest, mida Euroopa noortevaldkonnas kohaldavad nii finantseerimisasutused kui ka tööandjad.
- Oskus säilitada mittebürokratlik, paindlik ja eetiline suhtumine paljudesse tööelu ja pikaajalise vabatahtliku tööga seotud väljakutsetesse.
- Euroopa noorsootöö professionaalse ja vabatahtliku “kaadri” moodustava praktikakogukonna tundmine ja selle raames võrgustike loomiseks vajalik suutlikkus/teave.

- Valmisolek osaleda asjaomastes ühendustes ja nende aruteludes professionaalsuse ja kvaliteedi üle kolleegide ja kolleegide seas Euroopa tasandil.
- Oskus suhelda tõhusalt klientide ja rahastajatega ning juhtida projekte, mis on pärit erinevatest organisatsioonikultuuridest.
- Teenindusele orienteeritus, võime tuvastada võimalusi ja teha algatusi, dünaamilisus ning võime hinnata ja võtta riske (vastavalt vajadusele).
- Tutvus poliitilise ja institutsioonilise raamistikuga, milles toimub arutelu kvaliteedi, professionaalsuse, kvalifikatsiooni ja valideerimise üle Euroopa noorsootöö valdkonnas.

Peamine sisu:

- Kvaliteedi arendamise ja säilitamise ideed ja mõisted haridusprotsessides.
- Mitteformaalse hariduse valdkonda sobivad hindamise, järelevalve, kvaliteedi hindamise, kvaliteedijuhtimise ja teeninduskultuuri mõisted ja meetodid.
- Projektijuhtimine.
- Euroopa (ja riikliku) tasandi aruteludest lähtuv ajakohane teave ja ideed kvaliteedi, professionaalsuse, kvalifikatsiooni ja valideerimise kohta Euroopa noorsootöö valdkonnas.
- Teave poliitilis-institutsioonilise raamistiku kohta, milles arutelu toimub.
- Organisatsioonikultuuri kontseptsioonid, ideed, kuidas töötada ja suhelda tõhusalt organisatsioonikultuuri erinevuste vahel, ideed loovuse ja algatusvõime kohta.

VÕTMEPÄDEVUS 8: KULTUURITEADLIKKUS JA VÄLJENDUSOSKUS

Kultuuripädevus on Euroopa tasandi koolitajate professionaalsuse peamine tunnusjoon, sest haridustöö olemus nõuab, et nad kasutaksid aktiivselt oma kujutlusvõimet, töötaksid “loovuse” ja “loovate meetoditega” ning looksid atraktiivseid õpikeskkondi, mis motiveeriks inimesi õppima loominguliste vahenditega. Teisisõnu, kultuuripädevus kui võime, väga palju tervikliku õppimise ja elamise mõttes, kasutada oma meeli koolitus- ja õppeprotsessi jaoks teadlikult ja teadlikult, edastada esteetilisi aistinguid ja kasutada õppeprotsessis kultuuri psühhosotsiaalseid funktsioone, näiteks keele, kunsti, muusika, tantsu või ajaloo funktsioone, et nimetada vaid mõned.

Kuid võime kasutada kultuurilisi väljendusvorme loovalt õppeprotsessis ei ole tingimata ainus kultuuripädevuse eelis sellise pedagoogi jaoks. Kultuuripädevus on oluline ka selleks, et koolitajad ja õppijad oleksid teadlikud ja võimelised töötama erinevate kultuuriliste tähendustega, mida on nii palju kujundanud Euroopa paljude ja erinevate kultuurirühmade kunsti-, keele-, ajaloo- ja religioonilased tähendused ning ühised eluviisid, mis on inimühiskonna toimimiseks nii olulised. Koolitajad ja õppijad peavad Euroopa mitteformaalsetes haridussituatsioonides õppimiseks saama juurdepääsu teiste kultuuride tähenduste mõõtmetele ning see nõuab kultuurilise eneserefleksiooni võimet tajumis-, mõtlemis- ja tundmisharjumuste ülevaatamise mõttes (teisisõnu, sügavat kultuuriteadlikkust). Selles mõttes on kultuuripädevus olemuslikult seotud kultuuridevahelise pädevusega. Empaatiat, mida eespool üksikasjalikumalt uuriti, aitab õppijatel teha vajalikku perspektiivi muutust, tõstes nende teadlikkust uute tõlgenduste suhtes olukordades, millega nad kokku puutuvad. Kunstiline eneseväljendusviis sobib väga hästi sedalaadi haridustööks

ning võib õigetes tingimustes anda tugeva panuse iga inimese püüdlustesse leida oma eksistentsi keskpunkt isiklikul ja tööalasel tasandil.

Selle võtmepädevusega seotud kompetentsiprofiili koolitamise eesmärgil võiks koolituskontseptsiooni väljatöötamisel kaaluda järgmisi elemente:

The following elements could be considered in the development of a training concept for the purpose of training the competence profile, in relation to this key competence:

Konkreetsed pädevusnõuded (teadmised, hoiakud, oskused), mida tuleb koolitada:

- Võime arendada terviklikke õpikeskkondi ja kogemusi, mis kaasavad kõik meeled õppeprotsessi.
- Võime luua atraktiivseid õpikeskkondi, mis motiveerivad inimesi õppima loominguliste vahenditega.
- Võime kasutada kultuuri psühhosotsiaalseid funktsioone õppeprotsessis.
- Võime aktiivselt kasutada oma kujutlusvõimet, töötada “loovuse” ideega ja “loominguliste

meetoditega”.

- Teadlikkus ja oskus töötada erinevate kultuuriliste tähendustega, mis mõjutavad erineva kuuluvustunnetusega inimeste sotsiaalse suhtluse arengut (st teadlikkus erinevate kultuuriliste tähendustega töötamise kultuuridevahelisest mõõtmest).

Põhisisu:

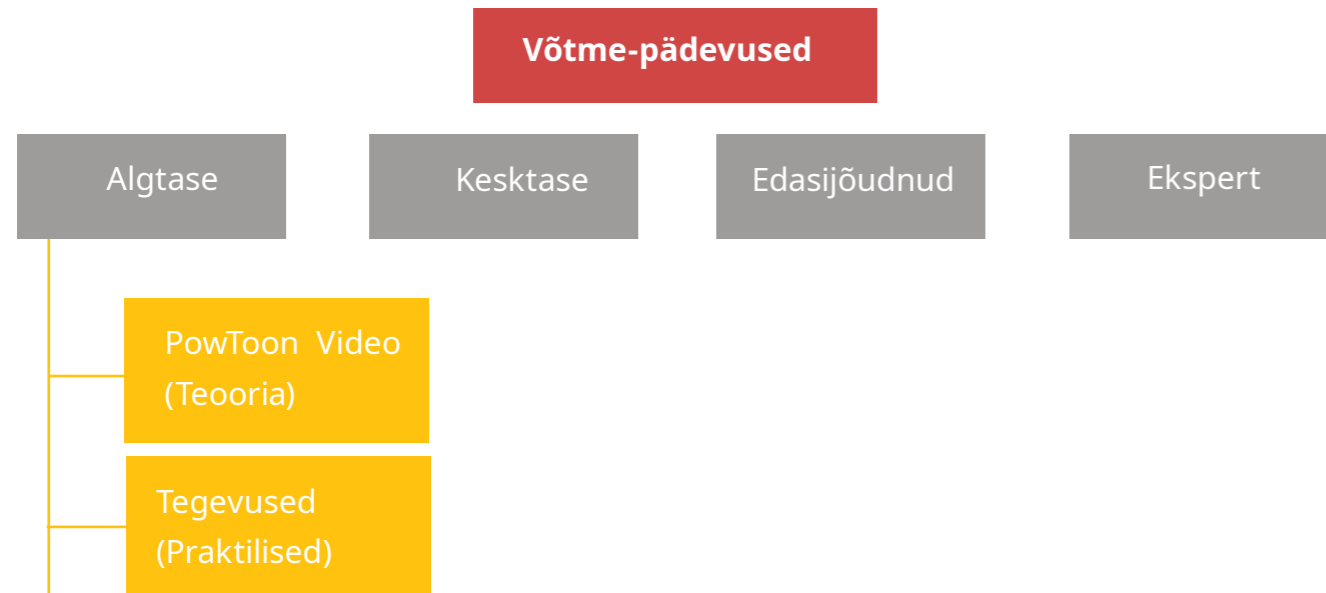
- Tervikliku õppimise mõisted ja ideed, sealhulgas kogemuslik õppimine ja meelte roll õppimises.
- Ideed loovusega töötamise kohta õppeprotsessis.
- Ideed õppimisoskuste arendamise kohta.
- “Loovad” meetodid - ideed ja praktikad tööks erinevate kultuuriliste väljendusvormide ja kunstiliste lähenemisviisidega.
- Head praktikad teistest töövaldkondadest, mis arendavad edukalt eluoskusi kunstiliste vormide kaudu.
- Kontseptsioonid ja ideed kultuurist/kultuuridest ja sellest, kuidas kultuurid mõjutavad inimeste omavahelist suhtlemist.

OSA 3: UUTE PÕHIOSKUSTE ARENDAMISE PROGRAMMI TUTVUSTAMINE 5 MOODULIS

OSA 3: UUTE PÕHIOSKUSTE ARENDAMISE PROGRAMMI TUTVUSTAMINE 5 MOODULIS

Stone'i suutlikkuse suurendamise koolitusprogramm on mõeldud täiskasvanute koolitajatele ja noorsootöö spetsialistidele, kes töötavad vahetult noortega, eriti nendega, kes on koolist väljalangemise või NEET noore staatuse ohus. Koolitusprogramm on jaotatud viieks pädevusvaldkonnaks, kusjuures iga pädevus on esitatud 4 tasemel, nagu näidatud:

Iga pädevuse tase sisaldab 1 PowToon-video formaadis audiovideoressurssi, mis tutvustab pädevuse elementi, mis on seotud vastava tasemega, ning seejärel järgneb kaasnev tegevus, mida saab koos noortega otse läbi viia. Kõik videod on üles laaditud projekti YouTube'i kanalile https://youtube.com/playlist?list=PLZ16FW1z6gLN_5gneJCIFYI-gXLgFP_EL ja on saadaval inglise, rumeenia, leedu, kreeka ja eesti keeles.

DIGIPÄDEVUSE KOOLITUSE ÜLEVAADE JA RESSURSID

PEALKIRI

Digipädevus

KOOLITUSE EESMÄRK

- Põhiteadmised digital-tehnoloogiast.
- Põhiteadmised sellest, kuidas digi-tehnoloogia aitab kaasa kaasaegsele ühiskonnale.
- Praktilised teadmised digitehnoloogiate kindlast, kriitilisest ja vastutustundlikust kasutamisest ning nendega tegelemisest.
- Praktilised teadmised digitaal- ja meediapädevuse kohta.
- Praktilised teadmised sellest, kuidas tehnoloogiad toetavad suhtlemist, loovust ja innovatsiooni.
- Praktilised teadmised digitehnoloogiate võimalikest ohtudest.
- Faktilised teadmised digi-tehnoloogiatega seotud seadmete, tarkvara ja võrkude kohta.
- Teoreetilised teadmised digi-tehnoloogiatega seotud õiguslikest ja eetilistest põhimõtetest.
- Määratlege digitaalne meedia
- Arutelu selle üle, kuidas digitehnoloogia aitab kaasa õppetööle ja osalemisele ühiskonnas.
- Arutelu, kuidas digitehnoloogiad toetavad kodanikuaktiivsust ja sotsiaalset kaasatust
- Määratleda, kuidas digipädevused aitavad kaasa koostööle teistega ja loovusele isiklike, sotsiaalsete või äriliste eesmärkide saavutamisel.
- Mõista, et digitaalsete oskuste tulemuseks on võime kasutada, pääseda ligi, filtreerida, hinnata, luua, programmeerida ja jagada digitaalset sisu.

- Tunnistama, kuidas digitehnoloogiad aitavad kaasa meie digitaalsele identiteedile.
- Teadlikkus digitaalpädevuse vajalikkusest tänapäeva maailmas.
- Valmisolek digitehnoloogiatega tegelemiseks.
- Valmisolek läheneda digitehnoloogiatele eetiliselt, turvaliselt ja vastutustundlikult.
- Avatus teha koostööd digitaal tehnoloogiatega refleksioonilise ja kriitilise mõtteviisiga.

Oodatav tulemus noorte jaoks

Digitehnoloogiatega enesekindel, kriitiline ja vastutustundlik kasutamine ja kaasamine õppimiseks, tööl ja ühiskonnas osalemiseks.

KOOLITUSE METOODIKA

Arvestades STONE-projekti sihtrühma, kasutatakse põhioskuste arendamise koolitusprogrammis digitaalmeediat, et tutvustada ja selgitada iga viie käsitletava pädevusvaldkonna aluseks olevaid kontseptsioone. See koolitusmeetod suurendab tõendatult õppijate kaasatust, kuna see aitab õppijatel töötada keerulisi mõisteid läbi mitme ressursi abil. Multimeedia vahendite kasutamine ei lihtsusta mitte ainult õppimist oma tempos, vaid kaasab ka kõiki erinevaid õppijatüüpe, sealhulgas erinevate õppimisvõimetega õppijaid.

Esmalt peab juhendaja näitama pädevusvaldkonna PowToon videot ja seejärel jagama linki õppijatega.

Iga video on spetsiaalselt selle projekti jaoks koostatud ja selgitab lihtsas keeles iga pädevuse põhilisi õpipunkte. Teooriale tuginedes ja oskuste arendamise toetamiseks võivad juhendajad seejärel valida etteantud tegevuste hulgast (valides õppijate vajadustele vastava taseme) ja rakendada tegevust, et kinnistada teooriat ning edendada meeskonnatööd, suhtlemisoskust, koostööd ja kriitilist mõtlemist.

SISU

Teooria: Link PowTooni videole : https://youtube.com/playlist?list=PLZ16FW1z6gLN_5gnej_CIFYI-gXLgFP_EL

Praktilised tegevused:

- Kui turvaline on teie parool (põhioskus).
- Ettevõtte Facebooki lehe loomine (keskaste oskus)
- Võltsitud uudiste avastamine (edasijõudnud oskus)
- Kuue edasijõudnud digioskuste valdkonna võtmesektorite ja -oskuste tuvastamine (ekspertoskused)

HINDAMIS-MEETODID

Palun vaadake iga õppetegevuse juures esitatud hindamisülesannet.

SERTIFITSEERIMINE

Kõik noored, kes osalevad edukalt igas pädevusvaldkonnas määratud tegevustes ja viivad need edukalt lõpule, saavad saavutus- ja pädevustunnistuse.

ISIKLIKU, SOTSIAALSE JA ÕPIPÄDEVUSE KOOLITUSE ÜLEVAADE JA RESSURSID

NIMETUS

Isiklik, sotsiaalne ja õppimise õppimine

KOOLITUSE EESMÄRGID

- Põhiteadmised aja ja teabe tõhusast haldamisest
- Põhiteadmised sellest, kuidas teha konstruktiivset koostööd teistega.
- Faktilised teadmised tervisliku meele, keha ja elustiili komponentidest
- Praktilised teadmised sellest, kuidas arendada pädevusi ja otsida haridus-, koolitus- ja karjäärivõimalusi.
- Praktilised teadmised sellest, kuidas juhtida oma õppimist ja karjääri.
- Praktilised teadmised sellest, kuidas mõista käitumisjuhendeid ja suhtlusreegleid.
- Teoreetilised teadmised sellest, kuidas mõista erinevates ühiskondades ja keskkondades aktsepteeritud suhtlusreegleid.

- Tunnistab isiklike, sotsiaalsete ja õppimisalaste pädevuste arendamise tähtsust.
- Isiklike võimete tuvastamine
- Määrab kindlaks ja seab eesmärgid, et motiveerida ennast ja olla edukas õppimises
- Mõistab, kuidas tulla toime väljakutsetega, kriitiliselt reflekteerida ja otsuseid teha
- Rakendab koostöö- ja iseseisva töö oskusi, et toetada õppeprotsessi.
- Analüüsib, kuidas tõhusalt juhtida oma karjääri ja sotsiaalseid suhteid
- Arutleb, kuidas tulla toime stressi ja ebakindlusega õppe- ja töökeskkonnas

- Uurib, kuidas konstruktiivselt suhelda, läbirääkimisi pidada ja koostööd teha.

- Valmisolek positiivselt suhtuda oma isiklikku, sotsiaalsesse ja füüsilisse heaolusse.
- Valmisolek mõista teiste inimeste mitmekesisust ja nende vajadusi.
- Valmisolek seada eesmärgi, et motiveerida ennast ning arendada vastupidavuse ja enesekindluse oskusi.
- Teiste vajaduste väärtustamine.
- Avatus rakendada probleemilahenduse suhtumist, mis toetab õppimisprotsessi.
- Avatus teha koostööd teistega.
- Teadlikkus sellest, et varasemate õpioskuste rakendamine on oluline tulevases õppimises.

OODATAV TULEMUS

Oskus reflekteerida iseennast, juhtida tõhusalt aega ja teavet, teha konstruktiivset koostööd teistega, jääda paindlikuks ning juhtida oma õppimist ja karjääri.

KOOLITUSE METOODIKA

Arvestades STONE-projekti sihtrühma, kasutatakse põhioskuste arendamise koolitusprogrammis digitaalmeediat, et tutvustada ja selgitada iga viie käsitletava pädevusvaldkonna aluseks olevaid kontseptsioone. See koolitusmeetod suurendab tõendatult õppijate kaasatust, kuna see aitab õppijatel töötada keerulisi mõisteid läbi mitme ressursi abil. Multimeedia vahendite kasutamine ei lihtsusta mitte ainult õppimist oma tempos, vaid kaasab ka kõiki erinevaid õppijatüüpe, sealhulgas erinevate õppimisvõimete õppijaid.

Esmalt peaks juhendaja näitama pädevusvaldkonna PowToon videot ja seejärel jagama linki õppijatega. Iga video on spetsiaalselt selle projekti jaoks koostatud ja selgitab lihtsas keeles iga pädevuse

põhilisi õpipunkte. Teooriale tuginedes ja oskuste arendamise toetamiseks võivad juhendajad seejärel valida etteantud tegevuste hulgast (valides õppijate vajadustele vastava taseme) ja rakendada tegevust, et kinnistada teooriat ning edendada meeskonnatööd, suhtlemisoskust, koostööd ja kriitilist mõtlemist.

SISU

Teooria: Link PowTooni videole : https://youtube.com/playlist?list=PLZ16FW1z6gLN_5gneJClF_Yl-gXLgFP_EL

Praktilised tegevused:

- a. Sotsiaalsed oskused - vestluse alustamine ARE mudeli abil (põhioskus)
- b. Rühmaarutelud isiklike valdkondlike pädevuste kohta (keskastme oskus)
- c. Kaarditükid - suhtlemis- ja empaatiaharjutus (edasijõudnud oskus)
- d. Võimaluste ringid (ekspertoskused)

HINDAMIS-MEETODID

Palun vaadake iga õppetegevuse juures esitatud hindamisülesannet.

SERTIFITSEERI-MINE

Kõik noored, kes osalevad edukalt igas pädevusvaldkonnas määratud tegevustes ja viivad need edukalt lõpule, saavad saavutus- ja pädevustunnistuse.

KODANIKUKOMPETENTSUSE KOOLITUSE ÜLEVAADE JA RESSURSID

NIMETUS

Kodanikupädevus

KOOLITUSE EESMÄRK

- Põhiteadmised kodanikuaktiivsusest
- Põhiteadmised kodakondsuse funktsioonidest
- Põhiteadmised kodakondsusega seotud sotsiaalsetest, majanduslikest, õiguslikest ja poliitilistest mõistetest.
- Faktilised teadmised globaalsetest arengutest ja jätkusuutlikkusest
- Faktilised teadmised kodakondsuse üldiste väärtuste kohta
- Faktilised teadmised riigi, Euroopa ja maailma ajaloo peamistest arengutest.
- Faktilised teadmised jätkusuutlikest süsteemidest, demograafilistest muutustest ja kliimamuutustest.
- Praktilised teadmised sellest, kuidas aktiivsed kodanikud osalevad täiel määral kodaniku- ja ühiskonnaelus.
- Praktilised teadmised maailma erinevatest kultuurilistest identiteetidest.
- Teoreetilised teadmised Euroopa ühiskondade mitmekultuurilisest ja sotsiaalmajanduslikust mõõtmest.
- Teoreetilised teadmised sotsiaalsete ja poliitiliste liikumiste eesmärkidest, väärtustest ja poliitikast.

- Aktiivse kodakondsuse määratlus.
- Arutelu selle üle, kuidas kodanikud osalevad tõhusalt koos teistega ühistes või avalikes huvides.
- Määratleda, kuidas teistega koos tegutsemine aitab kaasa ühiskonna jätkusuutlikule arengule.
- Arendada kriitilist mõtlemist ja probleemide lahendamise oskust.

- Uurida traditsioonilisi ja uusi meediavorme.
- Mõista meedia rolli ja ülesandeid demokraatlikus ühiskonnas.
- Analüüsida, kuidas kodakondsus ja inimõigused on demokraatia aluseks.
- Teadlikkus inimõiguste austamisest kui demokraatia alusest.
- Avatus sotsiaalse ja kultuurilise mitmekesisuse, soolise võrdõiguslikkuse, sotsiaalse ühtekuuluvuse ja jätkusuutlike eluviiside toetamiseks.
- Rahukultuuride, teiste inimeste privaatsuse ja aktiivse vastutuse väärtustamine keskkonna eest.
- Teadlikkus mitmekultuurilistest ühiskondadest
- Valmisolek propageerida kultuuridevahelist suhtlemist, et tagada sotsiaalne õiglus ja võrdõiguslikkus.
- Valmisolek huvi tunda poliitiliste ja sotsiaalmajanduslike arengute, humanitaarteaduste ja kultuuridevahelise suhtluse vastu.
- Valmisolek osaleda demokraatlikus otsustusprotsessis kõikidel tasanditel.
- Valmisolek osaleda kodanikuaktiivsuses

OODATAV TULEMUS

Oskus tegutseda vastutustundliku kodanikuna ja osaleda täiel määral kodaniku- ja ühiskonnaelus, mis põhineb sotsiaalsete, majanduslike, õiguslike ja poliitiliste mõistete ja struktuuride ning ülemaailmsete arengute ja jätkusuutlikkuse mõistmisel.

KOOLITUSE METOODIKA

Arvestades STONE-projekti sihtrühma, kasutatakse põhioskuste arendamise koolitusprogrammis digitaalmeediat, et tutvustada ja selgitada iga viie käsitletava pädevusvaldkonna aluseks olevaid

kontseptsioone. See koolitusmeetod suurendab tõendatult õppijate kaasatust, kuna see aitab õppijatel töötada keerulisi mõisteid läbi mitme ressursi abil. Multimeedia vahendite kasutamine ei lihtsusta mitte ainult õppimist oma tempos, vaid kaasab ka kõiki erinevaid õppijatüüpe, sealhulgas erinevate õppimisvõimetega õppijaid.

Esmalt peaks juhendaja näitama pädevusvaldkonna PowToon videot ja seejärel jagama linki õppijatega. Iga video on spetsiaalselt selle projekti jaoks koostatud ja selgitab lihtsas keeles iga pädevuse põhilisi õpipunkte. Teooriale tuginedes ja oskuste arendamise toetamiseks võivad juhendajad seejärel valida etteantud tegevuste hulgast (valides õppijate vajadustele vastava taseme) ja rakendada tegevust, et kinnistada teooriat ning edendada meeskonnatööd, suhtlemisoskust, koostööd ja kriitilist mõtlemist.

SISU

Teooria: Link PowTooni videole :

https://youtube.com/playlist?list=PLZ16FW1z6gLN_5gne_JCIFYI-gXLgFP_EL

Praktilised tegevused:

- a. aAktiivseks kodanikuks saamine (põhioskus)
- b. Meedia roll ja funktsioon demokraatlikus ühiskonnas (vahepealne oskus).
- c. ELi kodanikuks olemine - sotsiaalse ebaõigluse vastu võitlemine (edasijõudnud oskus).
- d. Maailmakodanikuks saamine: keskkonnakriisiga tegelemine (ekspertteadmised).

HINDAMIS-MEETODID

Palun vaadake iga õppetegevuse juures esitatud hindamisülesannet.

SERTIFITSEERI-MINE

Kõik noored, kes osalevad edukalt igas pädevusvaldkonnas määratud tegevustes ja viivad need edukalt lõpule, saavad saavutus- ja pädevustunnistuse.

ETTEVÕTLUSPÄDEVUSE KOOLITUSE ÜLEVAADE JA RESSURSID

NIMETUS

Ettevõtlus

KOOLITUSE EESMÄRGID

- Põhiteadmised ettevõtlusest.
- Faktilised teadmised ettevõtlusega seotud planeerimisest ja juhtimisest, sealhulgas erinevatest protsessidest ja ressurssidest.
- Faktilised teadmised ettevõtlusega seotud sotsiaalsetest ja majanduslikest võimalustest ja väljakutsetest.
- Praktilised teadmised erinevatest kontekstidest ja võimalustest ideede elluviimiseks isiklikes, ühiskondlikes ja tööalastes tegevustes.
- Teoreetilised teadmised eneseteadlikkusest isiklike tugevate ja nõrkade külgede kohta.
- Teoreetilised teadmised säästva arengu eetilistest põhimõtetest ja väljakutsetest.

- Määratlege ettevõtlus.
- Arutlege ettevõtlusega seotud oskuste üle; loovus, kriitiline mõtlemine, probleemide lahendamine, algatusvõime, konstruktiivne mõtlemine, koostöövalmidus ja püsivus.
- Määratlege, kuidas töötada individuaalselt ja ühiselt teedes, et mobiliseerida ressursse ja säilitada tegevust.
- Analüüsige, kuidas teha finantsotsuseid seoses kulude ja väärtusega.
- Suhelda ja pidada läbirääkimisi teistega.
- Uurige, kuidas tulla toime ebakindluse, mitmetähenduslikkuse ja

riskiga.

- Planeerida ja juhtida projekte, millel on kultuuriline, sotsiaalne või rahaline väärtus.
- Teadlikkus ettevõtlusega seotud riskidest ja väljakutsetest .
- Valmisolek võtta ettevõtlikku hoiakut, mida iseloomustab algatusvõime, tegutsemisvõime, proaktiivsus ja visadus eesmärkide saavutamisel.
- Arusaam sellest, kuidas motiveerida teisi ja väärtustada nende ideid.
- Avatus vastutuse võtmiseks ja eetiliste lähenemisviiside omaksvõtmiseks ettevõtluses.
- Avatus individuaalseks tööks ja koostööks teistega.

OODATAVAD TULEMUSED

Võime tegutseda võimaluste ja ideede alusel ning muuta need teiste jaoks väärtusteks.

KOOLITUSE METOODIKA

Arvestades STONE-projekti sihtrühma, kasutatakse põhioskuste arendamise koolitusprogrammis digitaalmeediat, et tutvustada ja selgitada iga viie käsitletava pädevusvaldkonna aluseks olevaid kontseptsioone. See koolitusmeetod suurendab tõendatult õppijate kaasatust, kuna see aitab õppijatel töötada keerulisi mõisteid läbi mitme ressursi abil. Multimeedia vahendite kasutamine ei lihtsusta mitte ainult õppimist oma tempos, vaid kaasab ka kõiki erinevaid õppijatüüpe, sealhulgas erinevate õppimisvõimetega õppijaid.

Esmalt peaks juhendaja näitama pädevusvaldkonna PowToon videot ja seejärel jagama linki õppijatega. Iga video on spetsiaalselt selle projekti

jaoks koostatud ja selgitab lihtsas keeles iga pädevuse põhilisi õpipunkte. Teoriale tuginedes ja oskuste arendamiseks võivad juhendajad seejärel valida etteantud tegevuste hulgast (valides õppijate vajadustele vastava taseme) ja rakendada tegevust, et kinnistada teooriat ning edendada meeskonnatööd, suhtlemisoskust, koostööd ja kriitilist mõtlemist.

SISU

Teoria: Link PowTooni videole : https://youtube.com/playlist?list=PLZ16FW1z6gLN_5gnejCIFYI-gXLgFP_EL

Praktilised tegevused:

- a. Ettevõtlusprofiil (põhioskus)
- b. Ideede valideerimine (keskaste oskus)
- c. MVP uuringu juhtum (edasijõudnud oskus)
- d. Ärimudeli lõuendi arutelu (ekspertide oskus).

HINDAMISMEETODID

Palun vaadake iga õppetegevuse juures esitatud hindamisülesannet.

SERTIFITSEERIMINE

Kõik noored, kes osalevad edukalt igas pädevusvaldkonnas määratud tegevustes ja viivad need edukalt lõpule, saavad saavutus- ja pädevustunnistuse.

KULTUURITEADLIKKUSE JA VÄLJENDUSPÄDEVUSE KOOLITUSE ÜLEVAADE JA RESSURSID

PEALKIRI

Kultuuriteadlikkus ja kultuuriline eneseväljendusoskus

KOOLITUSE EESMÄRGID

- Põhiteadmised kultuuriteadlikkusest ja -väljendusest.
- Põhiteadmised mitmekultuurilistest ühiskondadest; kohalikud, riiklikud, Euroopa ja ülemaailmsed ühiskonnad.
- Faktilised teadmised sellest, kuidas väljendid, keeled, pärand ja traditsioonid aitavad kaasa erinevate kultuuride kujunemisele.
- Praktilised teadmised erinevatest ideede edastamise viisidest kirjalike, trükitud ja digitaalsete tekstide, teatri, filmi, tantsu, mängude, kunsti ja disaini, muusika, rituaalide ja arhitektuuri ning hübriidvormide kaudu.
- Teoreetilised teadmised identiteedi ja kultuuripärandi arendamisest kultuurilise mitmekesisuse maailmas.
- Teoreetilised teadmised sellest, kuidas kunstid ja muud kultuurivormid on vahendid, mille abil me tajume maailma.

- Kultuuriteadlikkuse ja -väljenduse määratlemine.
- Arutelu selle üle, kuidas kultuuri-teadlikkus ja kultuuriline eneseväljendus on võrdse ja harmoonilise ühiskonna jaoks hädavajalik.
- Väljendada ja tõlgendada kujundlikke ja abstraktseid ideid, kogemusi ja emotsioone empaatia-võimega.
- Nimetada isikliku, sotsiaalse või kaubandusliku väärtuse loomise võimalusi kunsti ja muude kultuurivormide kaudu.
- Osaleda loomingulistest protsessides individuaalsel ja kollektiivsel tasandil.

- Avatus kultuurilise väljenduse mitmekesisuse suhtes.
- Ühiskondade erinevate kultuuride ja väljendusviiside väärtustamine.
- Valmisolek osaleda kultuurielamustes
- Valmisolek eetiliseks ja vastutustundlikuks lähenemiseks intellektuaalsele ja kultuurilisele omandile.
- Valmisolek suhtuda positiivselt ja liberaalselt mitmekultuurilistesse ühiskondadesse.

OODATAVAD TULEMUSED

Mõista ja austada seda, kuidas ideid ja tähendusi loominguliselt väljendatakse ja edastatakse erinevates kultuurides ning mitmesuguste kunstide ja muude kultuurivormide kaudu.

KOOLITUSE METOODIKA

Arvestades STONE-projekti sihtrühma, kasutatakse põhioskuste arendamise koolitusprogrammis digitaalmeediat, et tutvustada ja selgitada iga viie käsitletava pädevusvaldkonna aluseks olevaid kontseptsioone. See koolitusmeetod suurendab tõendatult õppijate kaasatust, kuna see aitab õppijatel töötada keerulisi mõisteid läbi mitme ressursi abil. Multimeedia vahendite kasutamine ei lihtsusta mitte ainult õppimist omas tempos, vaid kaasab ka kõiki erinevaid õppijatüüpe, sealhulgas erinevate õppimisvõimetega õppijaid. Esmalt peaks juhendaja näitama PowTooni videot pädevusvaldkonna kohta ja seejärel jagama linki õppijatega. Iga video on spetsiaalselt selle projekti jaoks koostatud ja selgitab lihtsas keeles iga pädevuse põhilisi õpipunkte. Teooriale tuginedes ja oskuste arendamise toetamiseks võivad juhendajad seejärel valida etteantud tegevuste hulgast (valides õppijate vajadustele vastava taseme) ja rakendada tegevust, et kinnistada teooriat ning edendada meeskonnatööd, suhtlemisoskust, koostööd ja kriitilist mõtlemist.

SISU:

Teooria: Link PowTooni videole : https://youtube.com/playlist?list=PLZ16FW1z6gLN_5gnejCIFYI-gXLgFP_EL

Praktilised tegevused:

- a. Kultuuriline jäämägi (põhioskus)
- b. Ümber maailma (keskaste oskus)
- c. Kuidas kultuur mõjutab teie isiksust (edasijõudnud oskus)
- d. Mitmekesisus ja kaasamine (ekspertoskused)

HINDAMISMEETODID:

Palun vaadake iga õppetegevuse juures esitatud küsimusi.

SERTIFITSEERIMINE:

Kõik noored, kes osalevad edukalt igas pädevusvaldkonnas määratud tegevustes ja viivad need edukalt lõpule, saavad saavutus- ja pädevustunnistuse.

ÕPPETEGEVUSED PÄDEVUSTE KAUPA

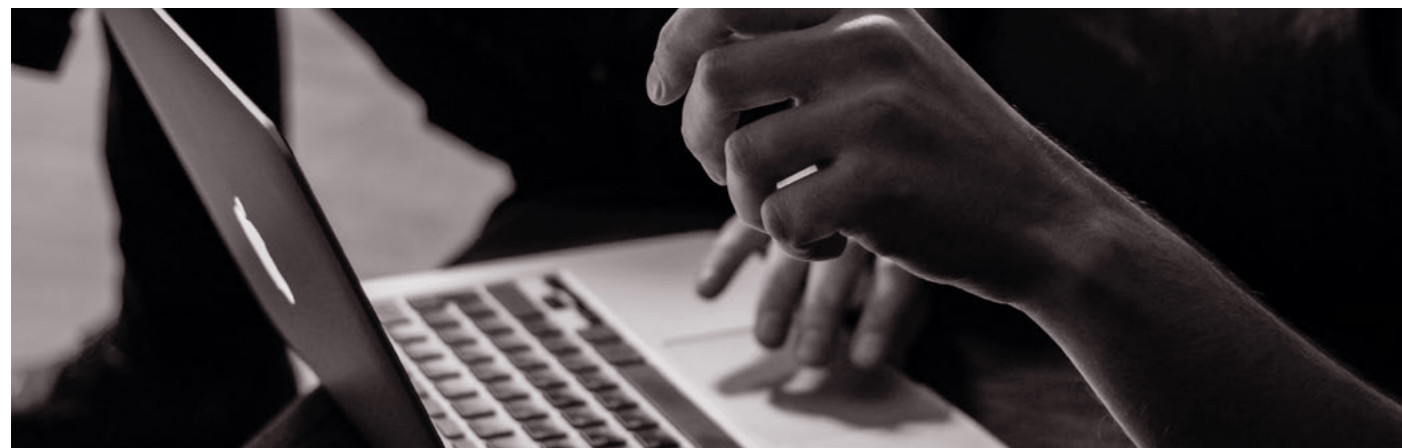
ÕPPETEGEVUSED PÄDEVUSTE KAUPA

DIGIPÄDEVUS

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: DIGIPÄDEVUS – ALGTASE

TEEMA

- Digitaalse identiteedi loomine ja kureerimine
- Töö digitaalse teabega
- Digisisu loomine ja haldamine
- Digitaalne suhtlus ja koostöö

TEGEVUSE NIMETUS

KUI TURVALINE ON SINU SALASÕNA?

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja iseseisev õpe, refleksioon

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

25 minutit

ÕPIVÄLJUND

osalejad oskavad koostada oma kontodele turvalisi parooli, mida nad digitaalses keskkonnas kasutavad

TEGEVUSE EESMÄRK

Olenemata sellest, kas logite arvutisse sisse, kasutate Interneti-kontot, nagu Facebook, kasutate Interneti-panka või suhtlete Skype'i, Teamsi, Zoomi jms kaudu, on tugev parool oma konto turvalisuse tagamiseks ülioluline.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

Post-it'id

Pabertahvel

Kleebitavad märkmepaberid

Multimeedia projektor, arvuti

Erinevat värvi pabertahvel markerid

JUHISED SAMM-SAMMULT

SAMM 1

10-minutiline grupivestlus teemal "halvim parool" – milline on kõige ebaturvalisem parool, mis sul üldse olla võiks ja miks? Mis on ebaturvalise parooli oht?

SAMM 2

Jagage kaheks või kolmeks rühmaks, tehke koos tähepaanide abil turvalised ja kergesti meeldejäädavad paroolid, mida saaksite kasutada oma kontode turvalisuse tagamiseks. Tegevusaeg 10 minutit.

SAMM 3

Liituge uuesti terve rühmana ja jagage mõnda loomingulist vastust. Tegevusaeg 7-10 minutit.

RESSURSS/ TÖÖLEHT/ MATERJAL

KUI TURVALINE ON TEIE PAROOL? SOOVITATAVAD LAHENDUSED JA NÄPUNÄITED

Turvalisi paroole ei tohiks isikuandmete teadmise põhjal olla lihtne ära arvata. Need ei tohiks olla nii keerulised, et peaksite need ka üles kirjutama, ärge kunagi tehke seda! Kasutage erinevate kontode jaoks erinevaid paroole, kasutage paroolide loomiseks ja seejärel turvaliseks salvestamiseks paroolihaldurit, nagu LastPass, 1Password või SplashID.

KÕIGE HULLEMAD PAROOLID

Kõige ebaturvalisemad paroolid on: 1234567, parool, letmein, qwerty ja 11111. Perekonna sünnikuupäeva, sihtnumbri, telefoninumbri või lemmiklooma, meeskonna, filmi või bändi nime kasutamine pole samuti ohutu – see muudab parooli hõlpsasti küsitavaks igaüks, kes sind tunneb.

KUIDAS LUUA TURVALIST SALASÕNA

Ohututes paroolides kasutatakse mittetähtnumbrilisi märke, näiteks @ # ! & £ või / ning suur- ja väiketähtede segu. Mõelge “James Bondi” koodsõnadele ja vaadake, kui loominguline – kuid siiski loetav – võite olla! Julgustage nimedega “mängima”, tähti numbrite või muude märkide vastu vahetama, tooge näiteks:

M!C#ARGIT V@NE\$A NATA€!Y P@\$WORD

Kasutage erinevate kontode jaoks erinevaid paroole, jättes parooli põhiosa samaks ja pannes selle ette F Facebooki jaoks, T Twitteri jaoks, B panganduse jaoks ja nii edasi.

Märkus. Osalejatele tuleks meelde tuletada, et nad ei tohiks edaspidi kasutada selle tegevuse käigus loodud paroolidega samu või sarnaseid paroole oma “päris” paroolina, kuna nad on neid grupis teistega jaganud.

ARUTELU KÜSIMUSED

- Enne seda tegevust hinnake ja kirjeldage lühidalt, kas teie paroolid on digitaalses keskkonnas turvalised.
- Milliseid tegevusi tegite oma paroolide turvalisemaks muutmiseks?

VÕTMEPÄDEVUS, MIDA KÄSITLETAKSE: DIGIPÄDEVUS – KESKTASE

TEEMA

Digitaalne turundus

TEGEVUSE NIMETUS

LOOGE FACEBOOKI ÄRILEHT

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus, iseseisev õpe

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja iseseisev õpe, refleksioon

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

45 minutit

ÕPIVÄLJUND

osalejad loovad Facebooki lehe äritegevuse ja digitaalse turunduse eesmärgil (Facebook Business Page)

TEGEVUSE EESMÄRK

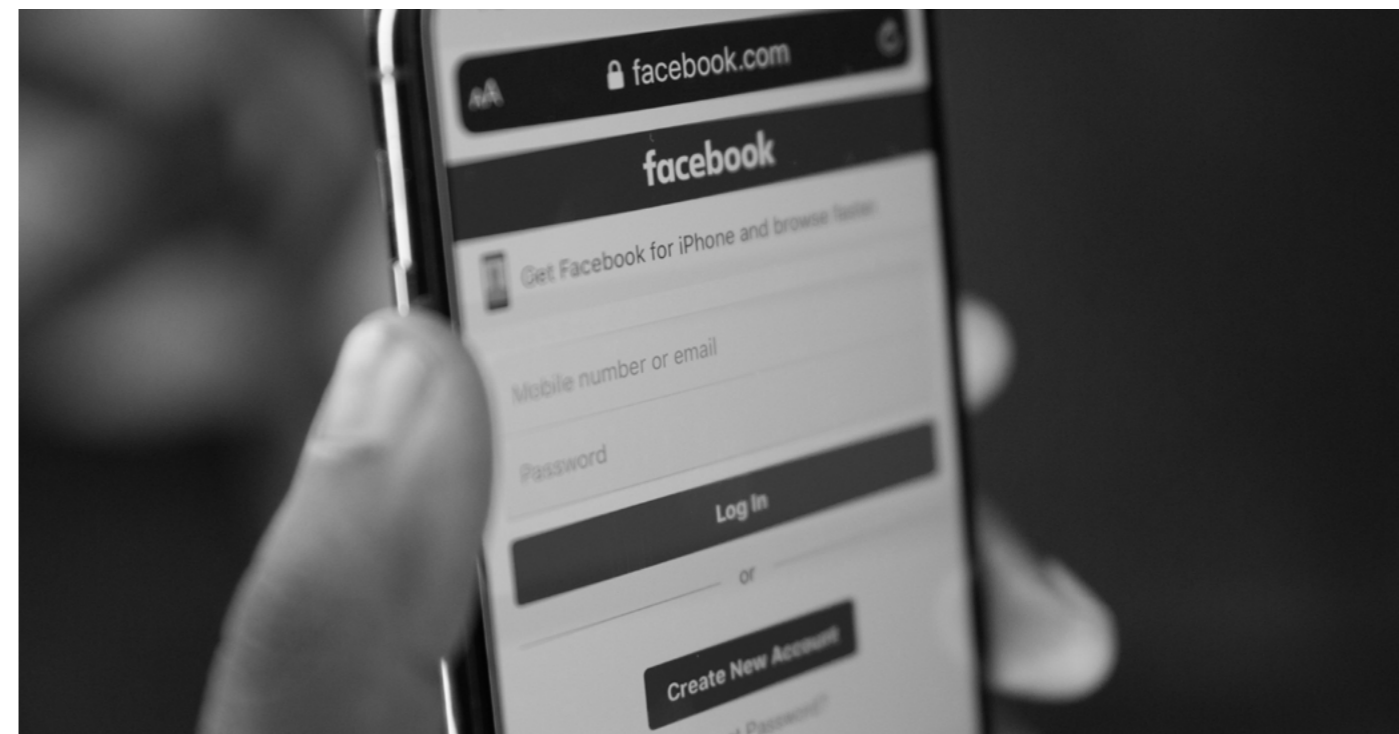
Facebooki ärileht on ettevõtetele tasuta võimalus suurendada bränditeadlikkust ning luua Facebookis digitaalset turundust ja müüki.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

- Sülearvutid
- Internetis tasuta fotopangad
- Multimeediaprojektor

- Post-it'id
- Pabertahvli paber
- Kleebitavad märkmepaberid
- Erinevat värvi pabertahvli markerid

JUHISED SAMM-SAMMULT

1. SAMM: KUIDAS LUUA ETTEVÕTTELE FACEBOOKI LEHT

Enne oma Facebooki ettevõtte lehele registreerumist peate sisse logima oma isiklikule Facebooki kontole. Ärge muretsege – teie isikliku konto teave ei ole teie ettevõtte lehel avalikult nähtav.

Seda lihtsalt seetõttu, et iga ettevõtte lehte haldab üks või mitu lehe administraatorit. Administraatorid on isikliku Facebooki kontoga inimesed. Teie isiklik konto toimib nagu võti, mis lubab teid oma uuele ettevõtte lehele. Kui teie lehe töös aitavad teid meeskonnaliikmed, avavad nende isiklikud kontod ka nende konkreetsed rollid ja võimalused. Seega, kui te pole veel oma isiklikule kontole sisse loginud, logige kohe sisse ja seejärel sukelduge lehe loomise etappidesse.

2. SAMM: REGISTREERUGE

Minge aadressile facebook.com/pages/create.

Sisestage vasakpoolsele paneelile oma ettevõtteteave. Kui teete seda, värskendatakse lehe eelvaadet reaalajas paremal. Kasutage oma lehe nimena oma ettevõtte nime või nime, mida inimesed teie ettevõtet otsides tõenäoliselt otsivad. Kategooria jaoks sisestage sõna või kaks, mis kirjeldavad teie ettevõtet ja Facebook pakub välja mõned võimalused. Saate valida kuni kolm soovitusi. Järgmisena täitke väli Kirjeldus. See on lühike kirjeldus, mis kuvatakse otsingutulemustes. See peaks olema vaid paar lauset (maksimaalselt 255 tähemärki). Kui olete kirjeldusega rahul, klõpsake käsul Loo leht.

3. SAMM: LISAGE PILTE

Järgmisena laadite oma Facebooki lehe jaoks üles profiili ja kaanepildid. Hea visuaalse esmamulje loomine on oluline, seega valige siin targalt. Veenduge, et valitud fotod ühtiksid teie kaubamärgiga ja oleksid teie ettevõttega hõlpsasti tuvastatavad. Laadite esmalt üles oma profiilifoto. See pilt on teie ettevõtte nimega kaasas otsingutulemustes ja kasutajatega suhtlemisel. See kuvatakse ka teie Facebooki lehe

vasakus ülanurgas.

Kui teil on äratuntav kaubamärk, on oma logo kasutamine tõenäoliselt kõige turvalisem viis. Kui olete kuulsus või avaliku elu tegelane, toimib teie näopilt võlurina. Ja kui olete kohalik ettevõtte, proovige oma allkirjapakkumisest hästi tehtud pilti. Oluline on aidata potentsiaalsel jälgijal või kliendil Sinu leht kohe ära tunda. Teie profiilipilt peaks olema 170 x 170 pikslit. See kärbitakse ringiks, nii et ärge asetage nurkadesse olulisi detaile. Kui olete valinud suurepärase foto, klõpsake nuppu Lisa profiilipilt.

Nüüd on aeg valida oma Facebooki kaanepilt, mis on teie lehe silmapaistvaim pilt. See pilt peaks jäädvustama teie ettevõtte olemust ja andma edasi teie ettevõtte või brändi isikupära. Facebook soovib teil valida pildi, mille eraldusvõime on 1640 x 856 pikslit. Kui olete sobiva pildi valinud, klõpsake nuppu Lisa kaanefoto.

Pärast fotode üleslaadimist saate kasutada paremas ülanurgas olevaid eelvaate nuppe, et lülituda töölaua- ja mobiilivaate vahel. Kasutage neid veendumaks, et olete rahul sellega, kuidas teie pildid mõlemal ekraanil välja näevad. Saate lohistada pilte vasakpoolses veerus, et kohandada nende asetust.

Kui olete oma valikutega rahul, klõpsake nuppu Salvesta.

Teil on Facebooki ärileht, kuigi see on äärmiselt hõre.

Muidugi, kuigi teie ettevõtte Facebooki lehe raamistik on nüüd paigas, on teil veel palju tööd teha, enne kui seda oma vaatajaskonnaga jagate.

RESSURSS/ TÖÖLEHT/ MATERJAL

MIS ON SOTSIAALMEEDIA TURUNDUS?

Sotsiaalmeedia turundus on tava kasutada sotsiaalmeedia kanaleid brändi, toote või teenuse müümiseks või reklaamimiseks. Sotsiaalmeedia turundus aitab ettevõtetel:

- Suurendada brändi tuntust;
- Kaasatud kogukondade loomine;
- Müüa tooteid ja teenuseid;
- Mõõtk, kuidas inimesed teie ettevõttesse suhtuvad;
- Pakkuda klienditeenindust sotsiaalmeedia platvormidel;
- Reklaamima oma tooteid ja teenuseid sihtrühmale;
- Jälgige oma jõudlust ja kohandage oma strateegiat vastavalt.

MIS ON FACEBOOKI ÄRILEHT?

Facebooki leht on avalik Facebooki konto, mida saavad kasutada kaubamärgid, organisatsioonid, kunstnikud ja avaliku elu tegelased. Ettevõtted kasutavad lehekülgi kontaktteabe jagamiseks, värskenduste postitamiseks, sisu jagamiseks, sündmuste ja väljaannete reklaamimiseks ning – mis kõige tähtsam – oma Facebooki vaatajaskonnaga ühenduse võtmiseks.

Lehti saab ühendada Facebooki reklaamikontode

ja Facebooki poodidega. Facebooki ettevõtte leht muudab inimestel teie kaubamärgi veebis avastamise ja sellega suhtlemise lihtsamaks. Siit leiate teavet selle seadistamise kohta. Kui teil on ettevõtte, vajate Facebooki ettevõtte lehte. 1,82 miljardi igapäevase aktiivse kasutajaga Facebook pole lihtsalt sotsiaalne võrgustik, mida võiks ignoreerida.

Võib-olla seetõttu kasutab Facebooki tasuta teenuseid enam kui 200 miljonit ettevõtet. See hõlmab ettevõtte lehti – jah, Facebooki lehe loomine on tasuta viis oma ettevõtte turunduseks. Hea uudis on see, et ettevõttele Facebooki konto loomine on üsna lihtne ja tõenäoliselt on teil juba kõik alustamiseks vajalikud komponendid. Sukeldume sisse.

Lisamaterjal: <https://blog.hootsuite.com/steps-to-create-a-facebook-business-page/>

ARUTELU KÜSIMUSED

- Mida olete tegevuse käigus õppinud?
- Mida oleksite saanud paremini teha?
- Millised on teie Facebooki ärilehe arendamise järgmised sammud?

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: DIGITAALNE PÄDEVUS – KÕRGTASE

TEEMA

- MEEDIAKIRJAOSKUS
- DIGITAALNE KIRJAOSKUS
- INTERNETI-TURVALISUS – RISKID DIGITEHNOLOOGIATE KASUTAMISEL

TEGEVUSE NIMETUS VÕLTSUUDISTE MÄRKAMINE

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja iseseisev õpe, refleksioon

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

- 5 minutit tutvustuseks;
- 45 minutit rühmategevuseks
- 10 minutit aruteluks ja refleksiooniks

ÕPIVÄLJUND

- Selgitage, mis on võltsuudised ja miks neid luuakse
- Tehke kindlaks, milliseid küsimusi esitada ja milliseid kontrollid teha, et otsustada, kas uudiste aruanne on võlts või tõeline
- Tehke järeldused, kuidas võltsuudiste lugu võib mõjutada kellegi emotsioone ja käitumist
- Põhjendage, miks võltsuudised võivad olla kahjulikud

TEGEVUSE EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on panna õppijad ära tundma viise, kuidas internetti ja sotsiaalmeediatsaabkasutada nii positiivselt kui ka negatiivselt ning kuidas hinnata veebipõhise teabeallika usaldusväärsust; ja kuidas teha otsingutulemuste põhjal turvalisi ja usaldusväärseid valikuid. Lõpuks uuritakse selles tegevuses, kuidas saab meedias ja sotsiaalmeedias olevat teksti ja pilte manipuleerida või leiutada ning kuidas seda märgata.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

2 uudiste pealkirja (päris ja/või võlts) – valige riiklikest allikatest oma keeles

Pabertahvli paber

Kleebitavad märkmepaberid

JUHISED SAMM-SAMMULT

1. SAMM: võlts- või pärispealkirjade abil hääletavad õppijad selle üle, kas iga pealkiri on tõeline või võlts, tehes omapoolse otsuse. Mida arvate sellest loo pealkirjast? Kas on lihtne öelda, kas lugu on tõene või võlts (eriti kui loeme seda vaid kiiresti)? Kas teil oli teadliku otsuse tegemiseks piisavalt teavet? Kuidas võivad inimesed igasse neist pealkirjadest reageerida? Võrrelge

“soolestiku reaktsiooni” protsessi sellega, mis juhtub siis, kui inimesed jagavad naljakat/šokeerivat lugu, mida nad on vestluses/sõnumite/sotsiaalmeedia kaudu kuulnud, enne kui võtate aega, et küsida, kas see on tõsi.

2. SAMM: uurige kahte lugu üksikasjalikult, küsides allikat ja kontrollides kajastust (uudiste 1 ja 2). Õppijad kasutavad esitatud tõendeid ja vihjeid, et välja selgitada, milline uudis on võlts ja milline on tõene.

Õppijad saavad kasutada tugimaterjale, nagu usaldusväärsed uudisteallikad ja võltsuudiste vihjesõnad professionaalsetele uudisteorganisatsioonidele ning võltsuudiste sõnavara, mida oma uurimiste käigus jälgida. Millised vihjed aitavad teil võltsuudiseid tuvastada? Millised vihjed näitasid, et võite tõelist lugu usaldada?

3. SAMM: õppijad loevad kahte näidet võltsuudiste lugudest, järeldades, kuidas need võivad kedagi tundma panna ja mida nad võiksid kedagi tegema motiveerida. Kuidas võib keegi seda lugu lugeda? Kuidas artikkel püüab tekitada lugejas äärmuslikke emotsioone? Mis juhtuks, kui keegi seda lugu usuks? Kas see võib mõjutada seda, kuidas nad mõtlevad või tegutsevad? Kuidas võib see nende tegevust mõjutada? Mis on loo/kirjaniku motivatsioon? Miks see lugu on välja mõeldud? Mis tüüpi võltsuudised võivad kahjustada?

RESSURSS/ TÖÖLEHT/ MATERJAL

Kust saada usaldusväärseid uudiseid? Koostage rühmana loend usaldusväärsetest allikatest, kust õppijad saavad tõelist ja usaldusväärset teavet, sealhulgas lisage noorte uudiste organisatsioonid. Rõhutage erinevate organisatsioonide ja teabeallikate lugemise tähtsust – kas (ja kuidas) loost mujal teatatakse. Loo otsimisel lisage allikas, kust

soovite uudist pärinevat; nt Huffingtoni postitus, BBC maailmauudised jne. Kui te pole mõne loo suhtes kindel, rääkige sellest alati kõigepealt koolitaja, kaaslaste või lapsevanemaga. 2. Avaldage vastused kõigile võltsitud või tõeliste pealkirjadega seotud lugudele.

ARUTELU KÜSIMUSED

- Mis on võltsuudised? Miks võivad võltsuudised kahjulikud olla?
- Kuidas me teame, kas uudised, mida kuuleme, näeme või loeme, vastavad tõe?
- Mida saate teha, kui arvate, et lugu on võlts?

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: DIGIPÄDEVUS – EKSPERDITASE

TEEMA

- SUURANDMED
- DIGITAALNE ETTEVÕTLUS
- TEHISINTELLEKT
- KÜBERTURVALISUS
- ASJADE INTERNET
- VIRTUAALNE REAALSUS

TEGEVUSE NIMETUS

MÄÄRATLEGE PÕHISEKTORID JA OSKUSED KUUES
EDASIJÕUDNUKS
DIGITAALOSKUSTE ALA

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja iseseisev õpe, refleksioon

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

- 15 minutit tutvustuseks;
- 45 minutit enesejuhitud õppimiseks;
- 15 minutit (grupi)aruteluks;
- kokku 75 minutit.

ÕPIVÄLJUND

Osaleja tuvastab sektoreid ja oskusi kuues täiustatud digioskuste valdkonnas ning saab analüüsida järgmisi kriteeriume:

- mõõdikud;
- sektori peamised ametid;
- digioskuste nõuded igas ametis (konkreetsed edasijõudnud oskused);
- sektori võtmettevõtted.

TEGEVUSE EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on panna õppijad mõistma digioskuste olulist rolli kõrgtasemel riigis. See uurib kontseptsiooni, kuidas digioskused mõjutavad riikide majandust ja inimeste karjäärivõimalusi.

Selle tegevuse kaudu saavad õppijad mõista ja töödelda digioskuste tähtsust kõrgtasemel ning otsustada edasise õppimise järgmiste sammude üle.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

Post-it'id

Pabertahvel

Kleebitavad märkmepaberid

Multimeedia projektor, arvuti

Erinevat värvi pabertahvel markerid

JUHISED SAMM-SAMMULT

- 1. SAMM:** tuvastage sektor/valdkond kuues täiustatud digioskuste valdkonnas: suurandmed, digitaalne ettevõtlus, tehisintellekt, küberturvalisus, asjade internet, virtuaalreaalsus
- 2. SAMM:** tehke kindlaks mõõdikud (nt osa SKTst, tööhõive osakaal, kasvupotentsiaal) täiustatud digitaaloskuste valdkonnas
- 3. SAMM:** määratlege peamised ametid sektoris.
- 4. SAMM:** tehke kindlaks digioskuste nõuded igas ametis (konkreetsed edasijõudnud oskused).
- 5. SAMM:** tehke kindlaks peamised sektoris olevad ettevõtted.

RESSURSS/ TÖÖLEHT/ MATERJAL

Täiendav lähenemisviis seisneb riikliku oskuste vajaduste hindamise osana sügavamas sukeldumises võtmesektorite digitaalsete oskuste nõuetesse. Selle lähenemisviisi esimeseks sammuks on riigi peamiste oluliste sektorite väljaselgitamine (näiteks EESTI), sealhulgas nii traditsioonilised võtmesektorid kui ka riigi jaoks esilekerkivad kiire kasvuga sektorid. On mitmeid mõõdikuid, mis võivad olla kasulikud võtmesektorite, sealhulgas sektori osa SKT-s või tööhõive osakaalu ja sektori kasvupotentsiaali tuvastamiseks. Valitud olulised sektorid võivad olla suunatud sügavale analüüsile. Järgmiseks tehke kindlaks,

SEKTOR/ PIIRKOND	Mõõdikud (nt osa SKTst, tööhõive osakaal, kasvupotentsiaal)	Peamised ametid sektoris	Digitaalsete oskuste nõuded igal ametikohal (konkreetsed edasijõudnud oskused)	Sektori võtmefirmad

millised on nende sektorite peamised ametid, kasutades samu andmekogumeid või konsulteerides sektori ekspertidega. Pärast huvipakkuvate sektorite kindlakstegemist keskenduge asjaomaste sektorite kohta üksikasjalikumate andmete kogumisele, kasutades peatükis varem käsitletud kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid meetodeid. Selles etapis on oluline arvestada nii väikeste kui ka suuremate ettevõtetega sektorites. Järgmine tabel võib harjutust toetada.

ARUTELU KÜSIMUSED

- Kas arvate, et see tegevus pani teid mõtlema täiustatud digioskuste tähtsusele?
- Kas sulle tundub, et see tegevus pani sind digioskuste rollile teistmoodi mõtlema? Miks? Miks mitte?
- Miks on teie arvates oluline julgustada teisi täiustama digitaalseid oskusi?

ÕPPETEGEVUSED PÄDEVUSE KOTHA

ISIKLIK, SOTSIAALNE JA ÕPPIMISPÄDEVUS

KÄSITLETUD VÕTMEPÄDEVUSED: ISIKLIK, SOTSIAALNE JA ÕPPIMISPÄDEVUS – SISSEJUHATAV TASE

TEEMA

ISIKLIK, SOTSIAALNE JA ÕPPIMISPÄDEVUS

TEGEVUSE NIMETUS

SOTSIAALSED OSKUSED – VESTLUSE ALUSTAMINE ARE MUDELI ABIL

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja iseseisev õpe

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

20 minutit

ÕPIVÄLJUND

Selle tegevuse lõpetamisel hindavad õppijad erinevaid komponente, mis aitavad kaasa sotsiaalsetele oskustele, analüüsivad oma käitumist erinevates sotsiaalsetes kontekstides.

TEGEVUSE EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on panna õppijad uurima ja olema teadlikud paljudest sotsiaalsetest kontekstidest ja sellest, kuidas nad saavad nende sees suhelda. ARE mudeli kaudu saavad õppijad katsetada, kuidas vestlusi hõlbustada.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

- Pliiats
- Paber
- Tööleht

JUHISED SAMM-SAMMULT

SAMM 1: Tutvustage õppijatele ARE mudelit.

2. SAMM: Paluge õpilastel mõelda olukorrale minevikus, kus neil oli probleeme vestluse alustamisega, ja kirjutage see alla. Seejärel läbige kõik akronüümi etapid, et aidata oma vestlust planeerida.

Nad peaksid paberile kandma järgmise:

- Vestluse olukord või seadistus:
- Isik, kellega rääkisite:
- Milline oli jagatud kogemus või keskkond, mida oleksin saanud sillana kasutada?
- Milliseid küsimusi oleksin saanud teiselt inimeselt küsida, et teda paremini kaasata?

3. SAMM: Tehke ülevaade ja uurige, kuidas nende arvates saaks sotsiaalseid oskusi parandada.

RESSURSS/ TÖÖLEHT/ MATERJAL

Kasutage vestluse alustamiseks ARE MEETODIT.

Fleming (2013) on välja mõelnud akronüümi nimega ARE, mida kasutada väikeste vestluste hõlbustamiseks ja erinevate inimestega vestluse alustamiseks.

Akronüüm on üles ehitatud järgmiselt:

ANKR: Vaatlus teie ühisest reaalsusest (st millestki, mida te mõlemad kogete ja mille tunnistajaks olete). See oleneb olukorrast, kus isikuga kokku puutute. Näiteks kui kohtate teda toidupoes, võite teha märkuse hetkel müügil olevate kaupade või toote kohta, mida te mõlemad ostate.

AVALDAGE: öelge midagi, mis teid ankruga ühendab (st "Leidsin need melonid eelmisel nädalal X poest parema hinnaga"). Saate vestlusega ühenduse loomiseks kasutada ka lugu või kogemust.

JULGUSTAGE: jätkake vestlust, esitades küsimus. Küsimus võib olla avatud (st "mida te arvate?") või täpsem ("kas olete leidnud parema hinna?").

ARUTELU KÜSIMUSED

- Kuidas saaks teie arvates sotsiaalseid oskusi parandada?
- Palun jagage oma kogemust oskuste täiustamisel või barjääri ületamisel

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: ISIKLIK, SOTSIAALNE JA ÕPPIMISPÄDEVUS - KESKTASEMEL

TEEMA

ISIKLIK, SOTSIAALNE JA ÕPPIMISPÄDEVUS

TEGEVUSE NIMETUS

RÜHMAARUTELUD ISIKLIKU VALDKONNA PÄDEVUSTE ÜLE

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja grupiarutelu

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

30 minutit

ÕPIVÄLJUND

Selle tegevuse lõpetamisel hindavad õppijad erinevaid komponente, mis aitavad kaasa kultuurile ja võivad tugevdada nende kultuuriteadlikkust

TEGEVUSE EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on panna õppijad uurima ja teadvustama pädevusi, mis aitavad kaasa isiklikule arengule. Eneserefleksiooni ja rühmaarutelude kaudu saavad õppijad hinnata, kuidas neil pädevustel võib olla suur mõju erinevates eluvaldkondades.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

- Pliats
- Paber

JUHISED SAMM-SAMMULT

1. ETAPP: Paluge õppijatel mõelda isikliku pädevuste kontseptsioonile. Mis moodustab isikliku pädevused?

2. SAMM: julgustada õppijaid arutama teiste rühmaliikmetega, kuidas nad tajuvad 3 pädevust?

3. SAMM: Palu õppijad jagada olukorda, kus nad ei näidanud üles paindlikkust ja järelemõtlemisel arvavad nad, et peaksid seda tegema. Mida nad oleksid teisiti teinud?

RESSURSS/ TÖÖLEHT/ MATERJAL

Isiklik ala kolm pädevust

ARUTELU KÜSIMUSED

- Mida olete tegevuse käigus teistelt õppinud?
- Kas see on midagi, mida võiksite oma elus rakendada?
- Mis on teie arvates paindlik ja teadlik olemise tähtsus?

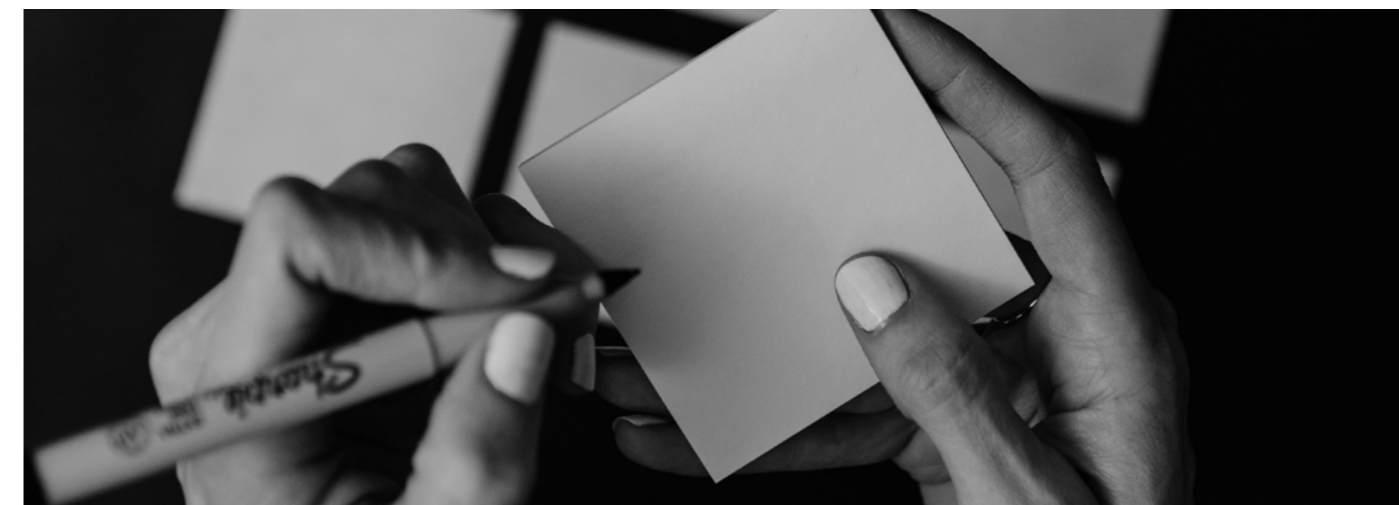
KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: ISIKLIK, SOTSIAALNE JA ÕPPIMISPÄDEVUS - EDASIJÕUDNUTE TASE

TEEMA

ISIKLIK, SOTSIAALNE JA ÕPPIMISPÄDEVUS

TEGEVUSE NIMETUS

KAARDITÜKID - SUHTLEMISE JA EMPAATIAVÕIME HARJUTUS

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja grupiarutelu

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

30 minutit

ÕPIVÄLJUND

Selle tegevuse lõpetamisel arendavad õppijad rohkem empaatiavõimet, arvestavad teisi vaatenurki, arendavad oma suhtlemis- ja läbirääkimisoskusi.

TEGEVUSE EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on aidata osalejatel paremini suhelda, mõista teiste vaatenurki ja arvamusi, arendada rohkem empaatiavõimet ja parandada läbirääkimisoskusi.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

- Mängukaardid
- Käärid

JUHISED SAMM-SAMMULT

1. SAMM: jagage rühm vähemalt kolmeks kaheliikmeliseks meeskonnaks ja jagage igale inimesele 4-6 kaarti.

2. SAMM: lõigake iga mängukaart diagonaalselt pooleks, seejärel uuesti diagonaalselt pooleks, nii et iga kaardi jaoks on neli kolmnurkset tükki.

3. SAMM: segage kõik tükid kokku ja pange võrdne arv kaarte nii paljudesse ümbrikutesse, kui palju teil on meeskondi.

4. SAMM: andke igale meeskonnale mängukaardi tükkidega ümbrik.

5. SAMM: igal meeskonnal on kolm minutit aega oma tükide sorteerimiseks, komplektsete kaartide tegemiseks ja läbirääkimisstrateegia väljatöötamiseks.

6. SAMM: kolme minuti pärast laske võistkondadel alustada tükide vahetamist. Inimesed saavad teha vahetuskaupa üksi või kollektiivselt oma meeskonnaga. Andke meeskondadele vahetustehingute tegemiseks kaheksa minutit.

Kui aeg on täis, loendage iga meeskonna täidetud kaardid. See, kellel on kõige rohkem kaarte, võidab vooru.

ARUTELU KÜSIMUSED

- Millised läbirääkimisstrateegiad töötasid? Millised mitte?
- Mida oleksite saanud paremini teha?
- Milliseid muid oskusi, nagu näiteks aktiivne kuulamine või empaatia, neil oli vaja kasutada?

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: ISIKLIK, SOTSIAALNE JA ÕPPIMISPÄDEVUS - EKSPERTIDE TASE

TEEMA

ISIKLIK, SOTSIAALNE JA
ÕPPIMISPÄDEVUS

TEGEVUSE NIMETUS VÕIMALUSTE RINGID

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja iseseisev õpe

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

30 minutit

ÕPIVÄLJUND

Selle tegevuse lõpetamisel uurivad õppijad kriitilist mõtlemist ja saavad võimaluse maailma paremini mõista.

TEGEVUSE EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on panna õppijad uurima kriitilist mõtlemist, et mõista ennast ja ümbritsevat maailma ning visualiseerida

mõttekaid lahendusi probleemidele, väljakutsetele ja küsimustele, mis võivad meid puudutada.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

N/A

JUHISED SAMM-SAMMULT

Need sammud on kasulikud koostöös tehtavad probleemilahendused, mis arendavad ka selliseid olulisi elukestva õppe oskusi nagu loominguline mõtlemine, infokirjaoskus, kultuuriline empaatia, eneseteadlikkus, globaalne kodakondsus, maailmavaade ja palju muud.

1. SAMM: Alustage rühma poolt valitud probleemiga.

2. SAMM: küsige: Mida see tähendab ...

- ... MINU jaoks?
- ... minu PEREKONNALE?
- ... minu KOGUKONNALE?
- ... minu MAALE?
- ... MAAILMALE?

3. SAMM: Viige see harjutus sammu võrra edasi, paludes õppijatel kaardistada, mida nad saavad teha, et muuta negatiivset mõju nii lühikui ka pikaajaliselt.

RESSURSS/ TÖÖLEHT/ MATERJAL

- Pabertahvel
- Märkmepaberid

ARUTELU KÜSIMUSED

- Mida olete tegevuse käigus teistelt õppinud?
- Kas see on midagi, mida sa võiksid oma elus rakendada?
- Mis te arvate, kui oluline on olla paindlik ja teadlik?

ÕPPETEGEVUSED IGA PÄDEVUSE KOTHA

KODANIKUPÄDEVUS

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: KODANIKUPÄDEVUS - SISSEJUHATAV TASE

TEEMA

AKTIIVNE KODANIKUÜHISKOND

TEGEVUSE NIMETUS

AKTIIVSEKS KODANIKUKS OLEMINE

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja iseseisev õpe

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

40 minutit

ÕPIVÄLJUND

Selle tegevuse lõpetamisel saavutavad õppijad teadlikkuse sellest, kuidas saada aktiivseks kodanikuks oma igapäevaelus, ja avastavad praktiliselt, miks see on väga oluline.

TEGEVUSE EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on teadvustada kodakondsuse ja

kodanikuaktiivsuse väärtust. Kodakondsuse hüvede ja kohustuste unarusse jätmise on kogu maailmas üha enam levinud tendents, see võib pikemas perspektiivis olla demokraatiale kahjulik, seetõttu on oluline võrrelda õppijate muljet sellest, mis on kodanik, ja maalida pilt sellest, milline peaks olema tõeline kodakondsus - tutvustades aktiivset kodakondsust. Lisaks on oluline leida suur MIS, et oma hääl kuuldavaks teha, ja just seda tehakse kogu selle tegevuse jooksul.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

- Pliiats
- Paber

JUHISED SAMM-SAMMULT

1. SAMM: Paluge õppijatel mõelda sõna "aktiivne" ja paluge neil seda kirjeldada etteantud paberil. Seejärel tehke sama sõnaga "kodanik". Nüüd paluge neil need sõnad oma peas kokku panna. Kas nad said aktiivse kodaniku määratluse õigesti kätte? Selgitage, mis on tegelikult aktiivne kodanik.

2. SAMM: Paluge õppijatel koostada ajurünnaku korras kirjeldus/ joonistada karikatuur sellest, mida aktiivne kodanik nende arvates oma igapäevaelus teeb.

3. SAMM: Paluge neil, kes soovivad, jagada oma mõtteid/karikatuuri kõigiga ja teha lõpus märkusi, kas nad olid õiged või mitte - täpsustage, kuidas saab olla aktiivne kodanik.

4. SAMM: Aktiivne kodanik on see, et oma häält kuuldavaks teha. Üks viis, kuidas see õnnestub, on hääletamine.

Mängige lühikest analüüsimängu "miks?".

Juhendaja alustab sellest, et küsib ühelt õppijalt "miks ma peaksin hääletama?". Isik vastab küsimusele "sest x, y ja z" (näiteks "sest nii saab sinu hääl kuuldavaks") ja juhendaja küsib järgmisele inimesele "miks x, y ja z?". (näiteks "miks peaks sinu hääl olema kuuldav?"), nad vastavad, siis küsib moderaator teise küsimuse teisele inimesele ja nii edasi. Seda võib teha mitu korda, alustades mõne teise sõna/fraasiga, nt "vabatahtlikuna tegutsemine", "marssidel osalemine", "uurimistöö tegemine küsimustes, mis sind huvitavad" jne. Kui antud küsimusele ei ole enam võimalik loogiliselt vastata, lõpetage analüüs ja tehke lõppmärkused - mida te kõik sellest õppisite?

ARUTELU KÜSIMUSED

- Kas te teadsite enne seda tegevust, mis on aktiivne kodakondsus, ja kas te tunnete, et õppisite rohkem?
- Kas tunnete, et olete rohkem teadlik, miks on oluline olla aktiivne kodanik?
- Mida sa võiksid oma igapäevaelus muuta/parandada, et muutuda aktiivsemaks kodanikuks, teha oma hääl kuuldavaks ja muuta midagi?

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: KODANIKUPÄDEVUS - KESKTASE

TEEMA

MEEDIA JA DEMOKRAATIA

TEGEVUSE NIMETUS

MEEDIA ROLL JA FUNKTSIOONID DEMOKRAATLIKUS
ÜHISKONNAS

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja iseseisev õpe

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

20 minutit

ÕPIVÄLJUND

Selle tegevuse lõpetamisel omavad õppijad teadmisi traditsioonilistest ja uudismeediavormidest ning mõistavad meedia rolli tänapäeva demokraatias.

TEGEVUSE EESMÄRK

Kirjeldage siinkohal selle tegevuse läbiviimise väärtust õppijate jaoks - see osa peaks motiveerima õppijat kasutama seda tegevust kui vahendit, et arendada oma oskusi konkreetsetes võtmepädevuses.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

- Pliiats
- Paberitükk, millel on sõnad raadio; televisioon; ajalehed; sotsiaalmeedia; blogid; veebilehed; videomängud; e-raamatud; raamatud; blogid; ajakirjad, mis on kirjutatud erinevates kohtades.

JUHISED SAMM-SAMMULT

1. SAMM: Selgitage õppijatele, et tänapäeval jaguneb ühiskond kolmeks seisuseks: esimene seisus (vaimulikkond), teine seisus (aadel) ja kolmas seisus (lihtrahvas). Meediat peetakse mitteametlikult neljandaks riigiks, kuna tal on võim inimesi mõjutada ja tegutseda muutuste katalüsaatorina.

2. SAMM: Jagage igale õppijale paberid sõnadega ja paluge neil sõnu rühmitada, tehes ringiga ümber need sõnad, mis nende arvates kuuluvad "vana meedia" juurde, ja joonistades risküliku nende sõnade ümber, mis kuuluvad "uue meedia" juurde. Mõne minuti pärast, kui olete lõpetanud, selgitage õppijatele vana ja uue meedia erinevust (erinevus seisneb selles, et uut meediat saab luua enamasti igaüks ja sellel on tagasiside saamise/andmise funktsioon, mis on vanas meedias, nagu tb, raadio, ajakirjad ja ajalehed, tähelepanuta jäänud) ja mis loeb millekski.

3. SAMM: Tänapäeval võib meedia katalüüsida muutusi, koondades inimesi hea eesmärgi nimel ja avaldades survet teatavatele vastutavatele inimestele, tekitades inimestes tunde, et nende häält kuulatakse. Paluge osalejatel mõelda 3 hetke, mil meedia tõesti tegutses neljanda võimuna (juhul kui õppijatel on raske näiteid tuua, võiksid mõned mainimist väärid näited olla esiteks pilt Greta Thunbergi streigist kliimakriisi eest ühel reedel, mis läks sotsiaalmeedias viiruseks

ja tekitas ülemaailmse liikumise Fridays For Future; Donald Trumpi sotsiaalmeedia kasutamine teabe levitamiseks väidetavalt võltsitud valimiste kohta, mille ta kaotas - Trumpi säutsud põhjustasid USA kapitoliumi tormi 2021. aasta jaanuaris; muud näited sellest, kuidas meedia ühendab inimesi ja julgustab tegutsema).

ARUTELU KÜSIMUSED

- Kas enne seda tegevust olid te teadlikud meediamitüüpidest?
- Mida olete õppinud tänapäeva meedia rollist?

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: KODANIKUPÄDEVUS - EDASIJÕUDNUTE TASE

TEEMA

SOTSIAALNE ÜLEKOHDUS: SOOLINE EBAVÕRDSUS

TEGEVUSE NIMETUS

**ELI KODANIKUKS OLEMINE - SOTSIAALSE EBAÕIGLUSE
VASTU VÕITLEMINE**

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja iseseisev õpe

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

25 minutit

ÕPIVÄLJUND

Pärast selle tegevuse lõpetamist on õppijad teadlikumad soolisest ebavõrdsusest oma igapäevaelus ja neil on teadmised positiivsete muutuste tegemiseks.

TEGEVUSE EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on rakendada ELi kodanikuks olemist praktikas. Selle osa on teadvustada erinevaid sotsiaalse ebaõigluse juhtumeid ja aidata kaasa positiivsete muutuste tegemisele. Pärast selle tegevuse lõpetamist on õppijad valmis levitama teavet selle kohta, kuidas teatavad igapäevased käitumisviisid, süsteemid ja eelarvamused põhjustavad soolist ebavõrdsust, ning on valmis tegutsema probleemi ja sellest tuleneva muutuse nimel.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

- Kleebitavad märkmepaberid
- Pabertahvel
- Kirjutusvahendid

JUHISED SAMM-SAMMULT

1. SAMM: Kirjutage pabertahvli keskele fraas "sooline võrdõiguslikkus". Jagage paber kolmeks osaks, tõmmates pliiatsiga jooned. Nimetage jaotised "kodus", "töökohal", "väljas ja mujal".

2. SAMM: Andke igale õppijale kolm klepsu ja paluge neil kirjutada igale klepsule, kuidas ebavõrdsust tänapäeval kolmes kohas tajutakse ja kogetakse: "kodus", "töökohal" ja üldiselt "väljas".

3. SAMM: Paluge igal osalejal kleepida kleeplokid pabertahvil olevatesse lahtritesse.

4. SAMM: Pidage arutelu selle üle, kuidas kirjeldatud küsimusi saaks muuta. Vajadusel selgitage, kuidas soolise võrdõiguslikkuse (ja feminismi) liikumine ei ole midagi, mida naised leiutasid, et tõusta meestest kõrgemale ja alustada matriarhaatiat, vaid kuidas see on pigem võitlus stagneerunud soostereotüüpide vastu, püüdlemine võrdsete õiguste, võrdse palga, võrdse austuse ja võrdsete võimaluste poole - püüdlemine soolise võrdõiguslikkuse poole.

ARUTELU KÜSIMUSED

- Kas te enne seda tegevust olite teadlik sellistest soolise ebaõigluse juhtumitest?
- Kas tunnete, et on midagi, mida saaksite oma elus rakendada, et midagi muuta ja selle tulemusena anda oma osa ELi kodanikuna?

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: KODANIKUPÄDEVUS - EKSPERTIDE TASE

TEEMA

KLIIMAMUUTUSED

TEGEVUSE NIMETUS

MAAILMAKODANIKUKSSAAMINE: KESKKONNAKRIISIGA TEGELEMINE

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja iseseisev õpe

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

15 minutit

ÕPIVÄLJUND

Pärast selle tegevuse lõpetamist on õppijad võimelised mõistma, kuidas kohalikul tasandil tegutsedes saab mõju avaldada globaalselt.

TEGEVUSE EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on rakendada maailmakodanikuks olemist praktikas. Oluline on tõdeda, et väikseimadki teod võivad viia suurte muutusteni, pealegi võib see, kuidas üks inimene elab, olla eeskujuks teistele, et nad samuti samu käitumisviise järgiksid - nii tehakse vahet. Tee kohalikust kodanikuühiskonnast globaalse kodanikuühiskonnani on lühem, kui tundub, ja see tegevus tõestab seda.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

- Pabertahvel
- Pliiatsid ja markerid

JUHISED SAMM-SAMMULT

1. SAMM: Kirjutage pabertahvilil paberilehe ülaossa "maailmakodanikuks saamine: kliimakriisi lahendamine".

2. SAMM: Selgitage õppijatele, et te ei pea olema mõne suure ettevõtte või riigi president, et midagi muuta - maailmakodanikuks olemine tähendab, et te saate mõjutada suuri muutusi isegi nii väikese asja kaudu, kui teete oma igapäevaelus väikeseid kasulikke muudatusi.

3. SAMM: jagage igale õppijale kirjutusvahendid ja paluge neil tulla ja kirjutada pabertahvile üks väike viis, kuidas iga inimene saab aidata lahendada ülemaailmset kriisi - kliimamuutust (nimetatud viise ei saa korrata, seega peab iga õppija kirjutama midagi sellist, mida veel ei ole kirjutatud).

4. SAMM: Esitage kõigile kirja pandud ideed. Äkki jäi midagi mainimata? Arutlege koos.

ARUTELU KÜSIMUSED

- Kuidas te aitate kaasa maailmakodanikuks olemisele ja positiivsete muutuste toomisele sellistes küsimustes nagu kliimakriis? Kas te saaksite teha rohkem?
- Kas tunnete end teadlikumalt, mida tähendab olla maailmakodanik?

ÕPPETEGEVUSED IGA PÄDEVUSE KOHTA

ETTEVÕTLUS

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: ETTEVÕTLUSPÄDEVUS - SISSEJUHATAV TASE

TEEMA

ETTEVÕTLUSPÄDEVUS

ACTIVITY TITLE

ENTREPRENEURIAL PROFILE

TEGEVUSE NIMETUS

Ettevõtja profiil

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja iseseisev õpe

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

30 minutit

ÕPIVÄLJUND

Selle tegevuse lõpetamisel hindavad õppijad erinevaid komponente, mis aitavad kaasa ettevõtluspädevuse kujunemisele.

TEGEVUSE EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on panna õppijad uurima ja teadvustama mitmeid komponente, mis aitavad kaasa ettevõtluspädevuse kujunemisele. Tegevuse käigus peavad õppijad kasutama osa EntreComp raamistikust, et kirjeldada inimest, kes nende arvates omab ettevõtlusomadusi, ning seejärel kirjeldama olukorda, kus ta kasutas mõningaid neist võimetest ja hoiakutest.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

- Slido ligipääs
- Pliiats
- Paber
- Küsimuse vorm

JUHISED SAMM-SAMMULT

1. SAMM: Paluge õppijatel mõelda kellegi peale, kellel on nende arvates ettevõtlusomadused. Seejärel paluge õppijatel vaadata EntreCompi raamistikku ja seejärel valida oma arvates 3 parimat omadust ja hoiakut ning kirjutada need Slidosse.

2. SAMM: Kui kõik on oma panuse Slidosse andnud, vaadake rühmas hoiakute, käitumise, omaduste ja kommentaaride esitust.

3. SAMM: Paluge õpilastel kirjeldada olukorda, kus nad tundsid end ajendatuna tegutsema, pühendama aega ja energiat mõnele projektile.

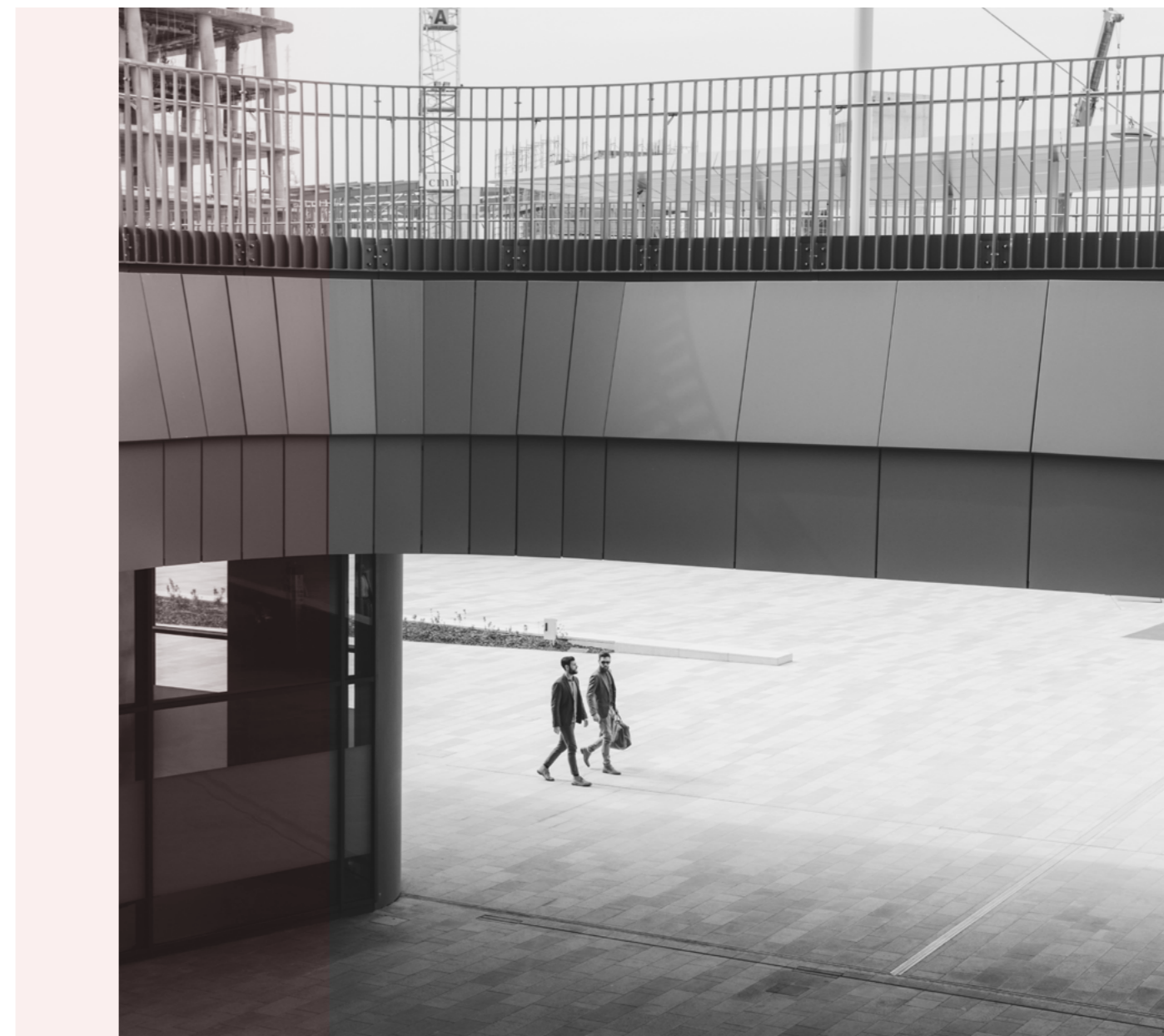
4. SAMM: Igaühel on 2 minutit aega oma loo jagamiseks ja seejärel arutage, mis on ühised või erinevad asjad.

RESSURSS/ TÖÖLEHT/ MATERJAL

- Slido juurdepääs
- EntreComp Raamistik

ARUTELU KÜSIMUSED

- Kas te enne seda tegevust teadsite, et ettevõtluspädevusega seotud tasandeid on nii palju?
- Kas tunnete, et olete tänu sellele tegevusele teadlikumad ettevõtlusest?
- Miks on teie arvates oluline omada ettevõtluspädevusi?

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: ETTEVÕTLUSPÄDEVUS - KESKTASE

TEEMA

ETTEVÕTLUSPÄDEVUS

TEGEVUSE NIMETUS

IDEEDE VALIDEERIMINE

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja grupiarutelud

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

30 minutit

ÕPIVÄLJUND

Selle tegevuse lõpetamisel mõistavad õppijad ideede valideerimise tähtsust ja selle saavutamise peamisi samme.

TEGEVUSE EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on panna õppijad mõistma ideede valideerimise protsessi, samuti esitada oma ideid, mis on neile olulised, ning töötada meeskonnas, et vahetada ideid ja esitada üksteisele väljakutseid.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

- Pliats
- Paber

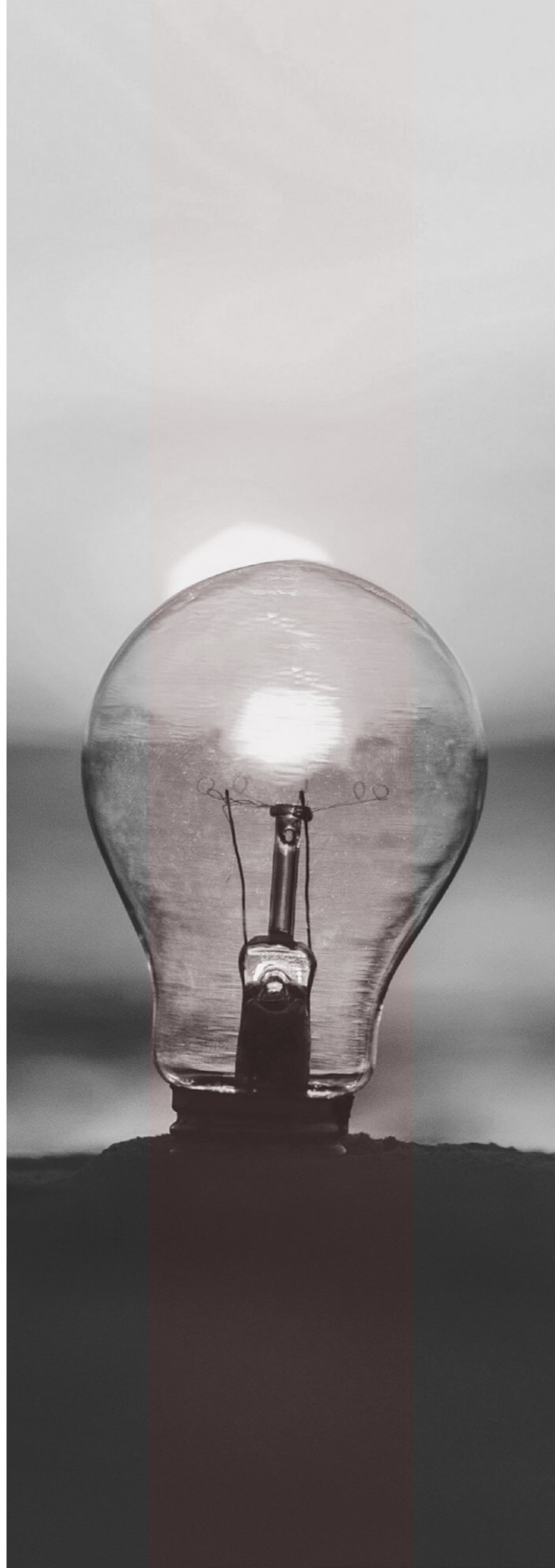
JUHISED SAMM-SAMMULT

1. SAMM: Paluge õppijatel mõelda probleemile, mida nad tahaksid lahendada (koolis, kogukonnas), ja selgitada seda probleemi, kes on need inimesed (kliendisegmendid), kes seda probleemi kõige valusamalt kogevad, ja miks on just nemad õige inimene, kes probleemi lahendamiseks lahendust leiavad.

2. SAMM: Pärast seda, kui kõigil on olnud 5 minutit aega teema üle järele mõelda, kutsutakse 3 õppijat oma ideed kogu rühmale tutvustama.

3. SAMM: Pärast ideede esitlemist jagatakse õppijad 3 rühma, et töötada ideede väljatöötamise kallal.

4. SAMM: Koolitaja tutvustab intervjuu struktuuri idee valideerimiseks.

RESSURSS/ TÖÖLEHT/ MATERJAL

Soovitav intervjuu struktuur:

1. Probleemi olemasolu

- Kuidas te suhtute uuritavasse probleemi?
- Millised on probleemi tagajärjed teie perele/teisele/ühendusele?

2. Probleemiga seotud valupunktid

- Kas te võiksite mulle selgitada uuritava probleemi tekkimise ja lahendamise protsessi?
- Kui sageli te keskmiselt kuus probleemiga kokku puutute?
- Kui palju aega kulutate uuritavale probleemile keskmiselt kuus?
- Kui palju raha kulutate uuritavale probleemile keskmiselt kuus?

3. Probleemi alternatiivsed lahendused

- Kas olete uuritava probleemi lahendamiseks proovinud midagi muud?
- Kas olete proovinud midagi ise valmistada?
- Kas olete proovinud kellelegi maksta või millegi eest tasuda?

ARUTELU KÜSIMUSED

- Miks arvate, et ideede valideerimine on oluline?
- Milline osa intervjuu vastuste koostamisel oli teie jaoks keeruline?
- Milliseid küsimusi ja vastuseid oleks teie arvates veel oluline lisada?

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: ETTEVÕTLUSPÄDEVUS - EDASIJÕUDNUTE TASE

TEEMA

ETTEVÕTLUSPÄDEVUS

TEGEVUSE NIMETUS

MVP-UURINGU JUHTUM

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja grupiarutelud

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

30 minutit

ÕPIVÄLJUND

Selle tegevuse lõpetamisel saavad õppijad aru, kui oluline on luua MVP, ning mõistavad protsessi taga peituvat mõtteviisi, vaadeldes samal ajal reaalselt ärinäidet, näiteks Airbnb.

TEGEVUSE EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on panna õppijad mõistma minimaalse elujõulise toote loomise protsessi ning näha selle rakendamist käimasoleva ülemaailmse ettevõtte, näiteks Airbnb raames.

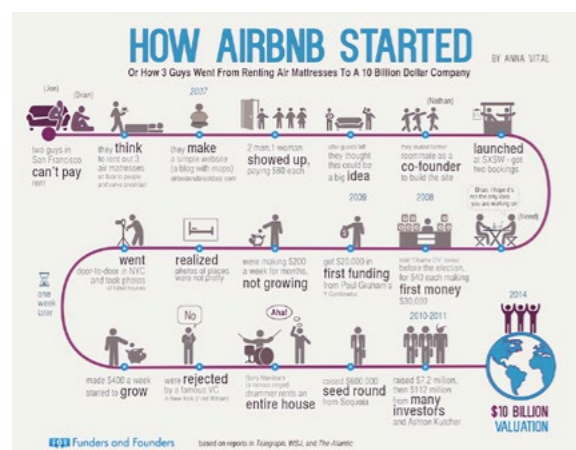
TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

- Projektor

JUHISED SAMM-SAMMULT

- 1. SAMM:** Küsige õppijatelt, kas nad teavad Airbnb-st.
- 2. SAMM:** Esitage pilt, mis näitab Airbnb kasvu ja arengut, või vaadake seda lühikest YouTube'i videot: <https://www.youtube.com/watch?v=axqh6SJ000c>
- 3. SAMM:** Tutvustage ja arutage Airbnb MVP-mudelit.
- 4. SAMM:** Tehke järeldusi selle kohta, mida MVP peaks sisaldama.

RESSURSS/ TÖÖLEHT/ MATERJAL

MVP funktsionaalsus Airbnb-taolise veebisaidi jaoks

Source: [Founders and Founders](#)

Allikas: [Codicla](#)

ARUTELU KÜSIMUSED

- Miks on teie arvates oluline luua MVP enne toote turuletoomist?
- Mida peaks MVP hõlmama?
- Mis on teie arvates järgmine samm pärast MVP-d?

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: ETTEVÕTLUSPÄDEVUS - EKSPERTIDE TASE

TEEMA ETTEVÕTLUSPÄDEVUS

TEGEVUSE NIMETUS ÄRIMUDELI LÕUENDI ARUTELU

RESSURSI TÜÜP Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP Näost näku ja grupiarutelud

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES) 45 minutit

ÕPIVÄLJUND
Selle tegevuse lõpetamisel saavad õppijad aru, kes ärimudel töötab ja miks see protsess on oluline, samuti mõistavad nad protsessi taga olevat mõtteviisi ja täidavad seda ise.

TEGEVUSE EESMÄRK
Selle tegevuse eesmärk on panna õppijad mõistma peamisi äriprotsesse ja nendevahelisi seoseid.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

Ärimudeli lõuendi selgitus

Võtmepartnerid Kes on meie peamised partnerid Kes on meie peamised tarnijad Milliseid võtmeressursse me neilt omandame? Partnerluse liigid: - Strateegilised liidud - Koostöö - Ühisettevõtmised - Ostja-tarnija suhted	Peamised tegevused Milliseid põhitegevusi meie väärtuspakkumised eeldavad? Meie turustuskanalid? Kliendisuhet? Tuluvood? Kategoriad - Tootmine - Probleemide lahendamine - Platvorm/võrk Peamised ressursid Milliseid võtmeressursse meie väärtuspakkumised nõuavad? Ressursside liigid: - Inimene - Füüsilised - Intellektuaalsed - Rahalised	Väärtuspakkumine Milliseid väärtusi me kliendile pakume? Milliseid klientide probleeme me püüame lahendada? Milliseid tooteid ja teenuseid me oma kliendisegmentidele pakume? Milliseid klientide vajadusi me rahuldame?	Kliendisuhet Millist tüüpi suhteid ootavad meie kliendid meilt, et me nendega looksimise ja säilitamiseks? Millised neist oleme me loonud? Kui kulukad need on? - Isiklik abi - Pühendunud isiklik abi - Iseteenindus - Automatiseeritud teenused - Kogukonnad - Kaasloomine Levituskanalid Milliste kanalite kaudu soovivad meie kliendid jõuda? Kuidas me nendega praegu ühendust võtame? Millised neist toimivad kõige paremini ja on kulutõhusad? Kanalite liigid - Omanikud kanalid - Partnerluskanalid	Kliendisegmendid Kellele me väärtust loome? Millised on kõige olulisemad kliendid? Kliendisegmendi tüübid - Massitur - Nišitur - Segmenteeritud - Mitmekesine - Mitmepoolsed Platvormid
Kulustruktuur Millised on meie ärimudelile omased kõige olulisemad kulud? Millised peamised ressursid ja tegevused on kõige kallimad? Kas meie äri on rohkem kulupõhine või väärtuspõhine?		Tuluvood Millise väärtuse eest on meie kliendid valmis maksma? Mille eest nad praegu maksavad? Kuidas nad praegu maksavad? Kui palju panustab iga tuluvoog meie kogutulusesse? Tuluvoogude liigid - Varade müük - Kasutustasu - Liitumistasu - Laenutamine/liisimine/rentimine - Litsentsimine - Maakleritasud - Reklaam		

JUHISED SAMM-SAMMULT

- SAMM:** ärimudeli lõuendi projekteerimine
- SAMM:** mine iga kategooria juurde ja selgita, mis sinna peaks kuuluma.
- SAMM:** paluge õppijatel täita ärimudeli lõuend oma lemmikbrändi/ettevõtte jaoks.
- SAMM:** esitlused ja järelkontroll

RESSURSS/ TÖÖLEHT/ MATERJAL

- Iga õppija jaoks ärimudeli lõuend
- Projektor
- Pliiats

ARUTELU KÜSIMUSED

- Miks te arvate, et ärimudeli lõuend on oluline?
- Millist osa oli teie arvates raske täita ja miks?
- Mida te arvate, et õppisite pärast seda harjutust?

ÕPPETEGEVUSED IGA PÄDEVUSE KOHTA

KULTUURITEADLIKKUS JA VÄLJENDUSOSKUS

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: KULTUURITEADLIKKUS JA -VÄLJENDUSOSKUS - SISSEJUHATAV TASE

TEEMA

KULTUURITEADLIKKUS JA -VÄLJENDUSVIIS

TEGEVUSE NIMETUS

KULTUURILINE JÄÄMÄGI

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku ja iseseisev õpe

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

20 minutit

ÕPIVÄLJUND

Selle tegevuse lõpetamisel hindavad õppijad erinevaid komponente, mis aitavad kaasa kultuurile ja võivad tugevdada oma kultuuriteadlikkust.

TEGEVUSE EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on panna õppijad uurima ja teadvustama paljusid komponente, mis aitavad kaasa kultuurilise identiteedi kujunemisele. Kultuurilise jäämäe tegevuse kaudu saavad õppijad hinnata, kuidas kultuurinormid võivad olla nii nähtavad kui ka nähtamatud. See on kasulik, kuna võimaldab õppijatel tunnistada, kuidas kultuur võib sisaldada:

- Pinnakultuur (nähtav)
- pinnapealne kultuur (vähem nähtav)
- Sügav kultuur (mitte nähtav)

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

- Pliiats
- Paber
- Tööleht

JUHISED SAMM-SAMMULT

1. SAMM: Paluge õppijatel mõelda kultuuri mõiste üle. Seejärel paluge õppijatel vaadata selle tegevuse juurde kuuluvat "Jäämäe malli".

2. SAMM: Selgitage õppijatele, kuidas kultuur koosneb paljudest erinevatest tasanditest. Mõned kultuuri ja kultuurilise identiteedi tunnused on inimsilmale nähtavad ja neist räägitakse sageli. Siiski on palju asju, mis ei ole päris nii ilmsed. Paluge õppijatel mõelda / teha ajurünnak, millised kultuuri elemendid on nähtavad ja millised nähtamatud.

3. SAMM: Paluge õppijatel kopeerida šabloonile või joonistada etteantud šabloonile. Täitke diagrammi, märkides, kus iga tasand on olemas:

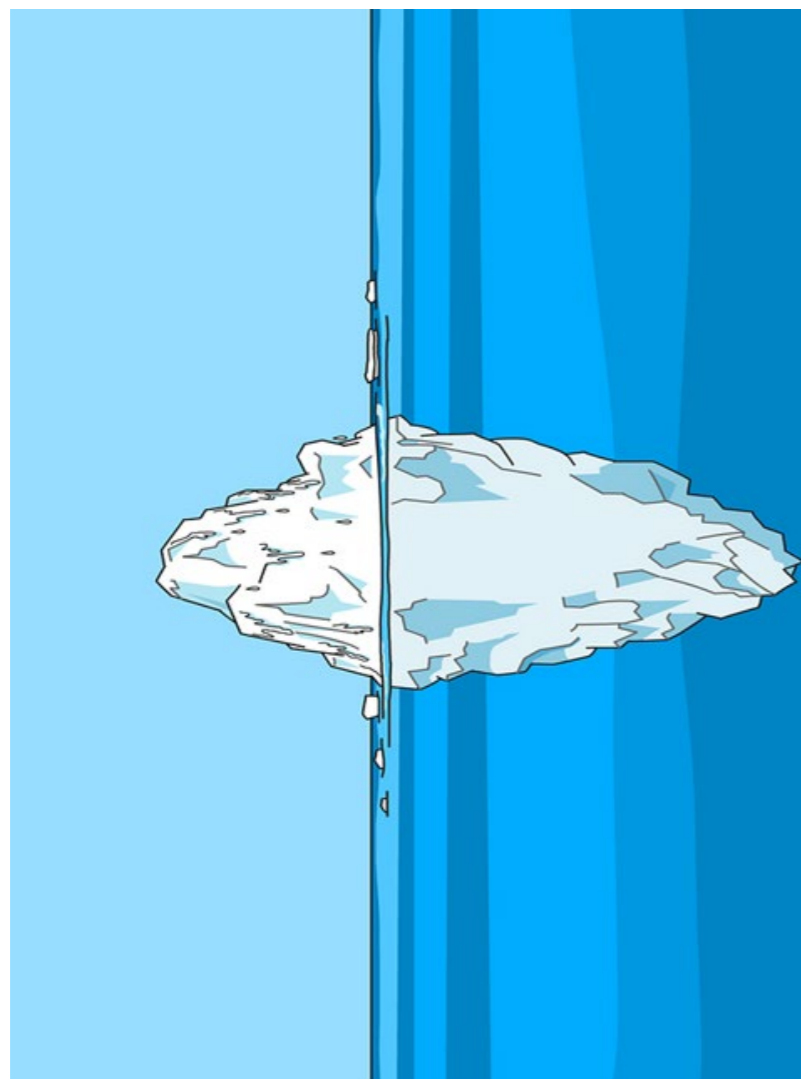
- Pinnatase
- Madal tase
- Sügav tase

4. SAMM: Paluge õppijatel seejärel täita iga tasandi kohta kultuurielemendid. Mida rohkem võimalusi nad suudavad jäämäe diagrammile lisada, seda parem! Tuletage õppijatele meelde, et 9/10 kultuurist on pinna all. Seda on oluline meeles pidada, kui me mõtleme oma kultuuriteadlikkusele.

RESSURSS/ TÖÖLEHT/ MATERJAL

ARUTELU KÜSIMUSED

- Kas te enne seda tegevust teadsite, et kultuuris on rohkem elemente kui need, mis on füüsiliselt nähtavad?
- Kas tunnete, et olete tänu sellele tegevusele kultuuriteadlikum?
- Kas see on midagi, mida te võiksite oma elus rakendada?
- Mis te arvate, kui oluline on olla teadlik kultuurist ja kultuurilisest identiteedist?

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: KULTUURITEADLIKKUS JA -VÄLJENDUSOSKUS - KESKTASE

TEEMA

KULTUURITEADLIKKUS JA -VÄLJENDUSVIIS

TEGEVUSE NIMETUS

ÜMBER MAAILMA

RESSURSI TÜÜP

Näost-näku tegevus

ÕPPETÜÜP

Näost näku õppimine

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

20 minutit

ÕPIVÄLJUND

Selle tegevuse lõpetamisel mõistavad ja tunnustavad õppijad oma ja teiste kultuuride väärtust.

TEGEVUSE EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on panna õppijad uurima multikultuursuse mõistet ja tunnistama kultuuri tähtsust meie elus. Selle tegevuse abil mõistavad ja tunnustavad õppijad kultuuriteadlikkuse ja -väljenduse tähtsust. See võib edendada kultuuridevahelist õppimist ning julgustada kultuuritraditsioonide, väärtuste ja uskumuste aktsepteerimist.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

- Pliiats
- Paber
- Tööleht (vajadusel)

JUHISED SAMM-SAMMULT

1. SAMM: paluge õppijatel mõelda kultuuri mõiste üle. Millest koosneb kultuur?

2. SAMM: julgustage õppijaid arutama teiste rühmaliikmetega, mida nad peavad kultuuriks kogu maailmas. Millised elemendid kuuluvad erinevatele kultuuridele kogu maailmas?

3. SAMM: paluge õppijatel kasutada etteantud vormi, et nad saaksid kaardil määrata kindlaks kultuuri eri elemendid, mida nad teavad, et need on olemas eri piirkondades üle maailma.

4. SAMM: Paluge õppijatel esitada oma täidetud töölehed ja arutada, millised kultuurielemendid kuuluvad erinevatesse kohtadesse. See võib julgustada õppijaid mõtlema kultuuri erinevatele aspektidele kogu maailmas ja julgustada neid olema tähelepanelikumad kultuurilise identiteedi erinevate elementide suhtes.

RESSURSS/ TÖÖLEHT/ MATERJAL

ARUTELU KÜSIMUSED

- Kas saite enne seda tegevust aru kultuuriteadlikkuse ja -väljenduse mõistetest?
- Kas tunnete, et kultuuri väärtustamine on oluline?
- Kas te teadsite enne seda harjutust palju erinevatest globaalsetest kultuuridest?
- Kas kultuuriteadlikkus on midagi, mida te oma elus praktiseerite/ praktiseerite?
- Mis on teie arvates erinevate kultuuride tunnustamise tähtsus?

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: KULTUURITEADLIKKUS JA -VÄLJENDUSOSKUS - EDASIJÕUDNUTE TASE

TEEMA

KULTUURITEADLIKKUS JA -VÄLJENDUSVIIS

TEGEVUSE NIMETUS

KUIDAS KULTUUR MÕJUTAB TEIE ISIKSUST

RESSURSI LIIK

Näost-näku tegevus

ÕPPEVORM

Näost-näku õppimine

TEGEVUSE KESTUS MINUTITES

20 Minutit

ÕPIVÄLJUND

Selle tegevuse lõpetamisel mõistavad õppijad, kuidas kultuur mängib meie identiteedis olulist rolli. See aitab õppijatel näha kultuuri tähtsust meie ja teiste elus.

TEGEVUSE EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on panna õppijad hindama kultuuri olulist rolli meie elus. Selle käigus uuritakse, kuidas kultuur kujundab meie isiksuse teatavaid osi, meie mõtlemis-, ratsionaliseerimis- ja tegutsemisviise. Selle tegevuse kaudu saavad õppijad mõista ja töödelda kultuuride omaksvõtmise ja oma kultuurilise identiteedi kaudu väljendusrikkaks olemise tähtsust.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

- Pliiats
- Paber
- Arvuti / projektor (video kuvamiseks)
- Tööleht

JUHISED SAMM-SAMMULT

1. SAMM:

Paluge õppijatel vaadata järgmist videot:
Kuidas kultuur mõjutab teie isiksust:

<https://www.youtube.com/watch?v=jx-1EthJeIg>

2. SAMM:

Pärast seda, kui õppijad on videot vaadanud, paluge neil mõelda, kuidas nende arvates kujundavad nende kultuuri erinevad elemendid nende isiksust.

3. SAMM:

Paluge neil täita alljärgnev tööleht.

4. SAMM:

Soovi korral paluge õppijatel arutada rühmaga, millised elemendid nende kultuurist on nende jaoks kõige huvitavamad, mis kujundavad nende isiksust ja identiteeti.

RESSURSS/ TÖÖLEHT/ MATERJAL

Mõnikord, kui me mõtleme kultuurile, ei mõista me, kui palju see võib meid inimesena kujundada. Täitke järgmine tööleht ja vaadake, millised kultuurielemendid kujundavad teie kultuurilist identiteeti ja isiksust.

Kultuuriline identiteet:
Minu kultuurielemendid:

Isiklik identiteet:
Minu isiksuseomadused:

**Kultuurielemendid,
mis kujundavad minu
isiksuseomadusi**

ARUTELU KÜSIMUSED

- Kas te arvasite enne seda tegevust, et teie kultuur on võimeline kujundama teie mõtlemist?
- Kas te arvate, et eri kultuuridest pärit inimesed peaksid olema üksteise suhtes sallimatud vaid seetõttu, et nad mõtlevad erinevalt? Miks? Miks mitte?
- Kas arvate, et see tegevus pani teid mõtlema kultuuriteadlikkuse ja -väljenduse tähtsuse üle?
- Kas tunnete, et see tegevus pani teid mõtlema kultuuri rollile teistmoodi? Miks? Miks mitte?
- Miks on teie arvates oluline julgustada teisi kultuuriteadlikkust harrastama?

KÄSITLETAV VÕTMEPÄDEVUS: KULTUURITEADLIKKUS JA -VÄLJENDUSOSKUS - EKSPERTIDE TASE

TEEMA

KULTUURITEADLIKKUS JA
-VÄLJENDUSVIIS

TEGEVUSE NIMETUS

MITMEKESISUS JA KAASAMINE

RESSURSI LIIK

Näost-näku tegevus

ÕPPEVORM

Näost-näku tegevus

TEGEVUSE KESTUS (MINUTITES)

30 Minutit

ÕPIVÄLJUND

Selle tegevuse lõpetamisel oskavad õppijad võrrelda ja vastandada erinevate kultuuride vahelisi erinevusi ning saada ülevaate mitmekultuurilisusest.

TEGEVUS EESMÄRK

Selle tegevuse eesmärk on panna õppijad arutlema nende ja nende partneri jaoks oluliste kultuurielementide üle. Selle tegevuse kaudu saavad paarilised rühmaliikmed leida erinevusi/ sarnasusi oma kultuuride vahel. Selle tegevuse lõpetamisel tutvuvad osalejad teiste vaatenurkadega ja õpivad üksteist paremini tundma.

TEGEVUSEKS VAJALIKUD MATERJALID

- Pliiats
- Paber
- Mall (kui soovitakse)

JUHISED SAMM-SAMMULT

1. SAMM: Jagage osalejad juhuslikult paaridesse.

2. SAMM: Paluge õppijatel koos partneriga vaadata etteantud töölehte. Paluge neil mõelda ja arutada oma partneriga erinevaid elemente, mis moodustavad nende kultuuri. Iga paar peaks täitma ainult ühe töölehe, kusjuures mõlemad partnerid peaksid andma oma panuse. Partner 1 võib täita lehe vasakpoolse osa, partner 2 aga parempoolse osa. Kultuuride analüüsimisel paluge õppijatel täita malli keskele kõik sarnasused, mida nad võivad kultuuride/uskumuste/väärtuste vahel leida. Selle tegevuse juhendamisel võivad aidata järgmised ülesanded:

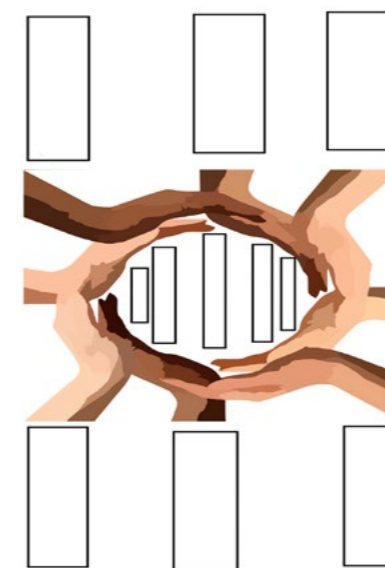
- Millised on peamised asjad, mis teie kultuuri määratlevad?
- Mis on teie arvates teie kultuuri kõige olulisem osa?
- Millised on teie kultuuritraditsioonid?
- Milliseid kultuurilisi pidustusi tähistab teie kultuur?
- Mis on teie arvates teie kultuuris huvitav?
- Mis teile teie kultuuris meeldib/ei meeldi?

- Milliseid kombeid te harrastate?
- Mida tähendab teie kultuuris olla viisakas / ebaviisakas?

*(Selle tegevuse täitmisel on oluline märkida, et partnerid ei pea olema eri kultuuridest. See on oma kultuuri uurimine ja teiste kultuuride tundmaõppimine).

3. SAMM: Kui kõik õppijad on oma töölehe täitnud, paluge neil esitada see ülejäänud rühmale, et analüüsida erinevusi/ sarnasusi erinevate/ sarnaste kultuuride vahel.

RESSURSS/ TÖÖLEHT/ MATERJAL

ARUTELU KÜSIMUSED

- Kas te arvasite enne seda tegevust, et eri kultuuridest pärit inimesed on äärmiselt erinevad?
- Kas tunnistate, et kultuuridel on mõnikord ühised väärtused/ uskumused?
- Kas tunnete, et see tegevus edendab teiste kultuuride tundmaõppimist?
- Miks on teie arvates oluline teiste kultuuride tundmaõppimine?

STONE

Strengthen the skills Of NEets

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."
Project Number: 2020-1-RO01-KA204-079978